

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

вул. М.Грушевського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 253-61-94, Е-mail: moz@moz.gov.ua,
web:<http://www.moz.gov.ua>, код ЄДРПОУ 00012925

На № _____ від _____ р.

Державна регуляторна служба України

Міністерство охорони здоров'я України надсилає на погодження проект наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 12 травня 2010 року № 400».

Просимо розглянути та погодити зазначений проект в десятиденний термін.

Додатки:

1. Копія проекту наказу Міністерства охорони здоров'я України на 2 арк.
2. Копія додатку до Наказу МОЗ України на 45 арк.
3. Копія пояснювальної записки на 3 арк.
4. АРВ з додатками на 17 арк.
5. Повідомлення про оприлюднення на 1 арк.

**Заступник Міністра охорони здоров'я
України – головний державний
санітарний лікар України**

Ігор КУЗІН

Тетяна Скапа 253 72 71

АСУД "ДОК ПРОФ З"
Міністерство охорони здоров'я України
№26-04/7653/2-22 від 04.04.2022
КЕП Кузін Ігор Володимирович
58E2D9E7F900307B04000000753932007E719500

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

НАКАЗ

Київ

**Про внесення змін до наказу
Міністерства охорони здоров'я
України від 12 травня 2010 року
№ 400**

Відповідно до статті 28 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», абзацу четвертого підпункту 14 пункту 4 Положення про Міністерство охорони здоров'я України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 року № 267 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 року № 90),

НАКАЗУЮ:

1. Внести зміну до пункту 1 наказу Міністерства охорони здоров'я України від 12 травня 2010 року № 400 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною», зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 01 липня 2010 року за № 452/17747, замінивши слово та цифри «ДСанПіН 2.2.4-171-10» словом та цифрами «ДСанПіН 2.2.4-171-22».

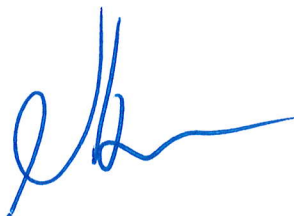
2. Внести зміни до Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12 травня 2010 року № 400, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 01 липня 2010 року за № 452/17747, виклавши їх у новій редакції, що додається.

3. Директорату громадського здоров'я та профілактики захворюваності (Даниленко О.М.) забезпечити подання цього наказу в установленому законодавством порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра охорони здоров'я України – головного державного санітарного лікаря України Кузіна І.В.

5. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування, крім таблиці 7 додатка 1 до Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до питної води, призначеної для споживання людиною», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12 травня 2010 року № 400 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною», зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 01 липня 2010 року за № 452/17747 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від _____ № _____), яка набирає чинності з 12 січня 2026 року, пункту 8 таблиці 1, пунктів 4, 21, 26, 28, 29, 32 та 37 таблиці 2, пункту 7 таблиці 4 додатка 1, які набирають чинності з 01 червня 2027 року.

Міністр

Віктор ЛЯШКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства охорони
здоров'я України

12 травня 2010 року № 400

(у редакції наказу

Міністерства охорони

здоров'я України

від _____ № _____)

ДЕРЖАВНІ САНІТАРНІ НОРМИ ТА ПРАВИЛА
«Гігієнічні вимоги до питної води, призначеної для споживання людиною»
(ДСанПіН 2.2.4-171-22)

I. Загальні положення

1. Ці Державні санітарні норми та правила встановлюють вимоги до безпечності та якості питної води призначеної для споживання людиною.

2. Ці Державні санітарні норми та правила обов'язкові для виконання органами виконавчої влади, місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форми власності та підпорядкування, діяльність яких пов'язана з проектуванням, будівництвом та експлуатацією систем питного водопостачання, виробництвом та обігом питних вод, державним моніторингом у сфері питної води та питного водопостачання, наглядом і контролем у цій сфері, та громадянами.

3. Вимоги цих Державних санітарних норм та правил поширюються на всі види питної води (водопровідна, фасована, з бюветів, пунктів розливу, трубчастих і шахтних колодязів та каптажів джерел), а також воду, що використовується на потужностях з виробництва харчових продуктів для технологічних цілей, крім випадків, коли територіальний орган Держпродспоживслужби, встановив, що використання такої води не має негативного впливу на показники безпечності харчових продуктів. Якість питної води на пасажирських судах, де здійснюється підготовка води для

питного водопостачання, повинна відповідати вимогам пункту 1 розділу III цих Державних санітарних норм та правил.

4. Ці Державні санітарні норми та правила не поширюються на воду: категорії «вода природна мінеральна» у розумінні Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів»; що є лікарським засобом у розумінні Закону України «Про лікарські засоби».

II. Терміни та визначення

1. У цих Державних санітарних нормах та правилах терміни вживаються у такому значенні:

бювет – інженерна водозабірна споруда для забезпечення споживачів необробленими (крім знезараження води методом ультрафіолетового опромінення) міжшаровими напірними (артезіанськими) або безнапірними підземними водами, до складу якої входять свердловина, розподільна колонка та спеціальне приміщення або павільйон;

вихідна вода – вода підземних, поверхневих джерел, що використовується в системах питного водопостачання, а також водопровідна питна вода для виробництва доочищеної питної води;

водневий показник (рН) – показник, що характеризує властивість води, зумовлену наявністю у ній вільних іонів водню;

водоносний горизонт – однорідна пластова товща гірських порід, де постійно знаходяться води;

домінералізація питної води – технологічний процес обробки питної води для збільшення концентрації мінеральних речовин, зокрема макро- та мікроелементів (штучна мінералізація або розведення);

електрична провідність – чисельне вираження спроможності водяного розчину проводити електричний струм, показник, що характеризує кількість розчинених у воді солей;

загальна жорсткість – показник, що характеризує властивість води, зумовлену наявністю у ній розчинених солей кальцію та магнію (сульфатів, хлоридів, карбонатів, гідрокарбонатів тощо);

загальна лужність – показник, що характеризує властивість води, зумовлену наявністю у ній аніонів слабких кислот, головним чином вугільної кислоти (карбонатів, гідрокарбонатів);

запах – показник, що характеризує властивість води подразнювати рецептори слизових оболонок носа та синусних пазух, зумовлюючи відповідне відчуття;

знезараження води – процес знищення патогенних і умовно-патогенних мікроорганізмів шляхом впливу на них фізичних (ультрафіолетове опромінювання, ультразвук тощо), хімічних (хлор, гіпохлорит, озон, діоксид хлору, оксидантний газ тощо) та фізико-хімічних факторів;

індикаторні показники – мікробіологічні, хімічні, фізичні показники якості питної води, що цілісно відображають властивості природної (вихідної) води, технології підготовки, постачання питної води;

каламутність – показник, що характеризує природну властивість води, зумовлену наявністю у воді завислих речовин органічного і неорганічного походження (глини, мулу, органічних колоїдів, планктону тощо);

каптаж джерела – інженерна водозабірна споруда, призначена для збирання джерельної води в місцях її довільного виходу на поверхню, до складу якої входять камери каптажу (приймальна та освітленої води), каптажне приміщення або павільйон;

клас небезпеки речовини (I, II, III, IV) – ступінь небезпеки для людини хімічних речовин, що забруднюють воду, який залежить від їх токсичності, кумулятивності, лімітуючої ознаки шкідливості та здатності викликати несприятливі віддалені ефекти;

кольоровість – показник, що характеризує інтенсивність забарвлення води, яке зумовлене вмістом забарвлених органічних та неорганічних речовин;

лімітуюча ознака шкідливості – показник, за яким встановлюється гігієнічний норматив шкідливої хімічної речовини у воді та який визначається за мінімальною концентрацією, яка впливає безпосередньо на організм людини (санітарно-токсикологічна ознака шкідливості), органолептичні властивості води (органолептична ознака шкідливості) чи процеси самоочищення водойм (загальносанітарна ознака шкідливості);

мікробіологічні показники – показники епідемічної безпеки питної води, перевищення яких може призвести до виникнення інфекційних хвороб у людини;

небезпека – біологічний, хімічний, фізичний або радіологічний агент у воді або інший аспект стану води, який може завдати шкоди здоров'ю людей;

небезпечна подія – означає подію, яка вводить небезпечні речовини або не видаляє їх із системи питного водопостачання;

органолептичні показники (запах, смак і присмак, кольоровість, каламутність) – фізичні властивості питної води, що сприймаються органами чуття;

очищення питної води – спосіб обробки (підготовки) питної води з метою поліпшення її показників безпечності та якості механічними, хімічними, фізичними та біологічними методами (освітлення, пом'якшення, знесолення, знезалізнення, деманганація, знезараження тощо);

паразитологічні показники – показники епідемічної безпеки питної води, перевищення яких може призвести до виникнення паразитарних інвазій у людини;

перманганатна окиснюваність – кількість кисню, що потрібна для хімічного окиснення перманганатом калію легкоокиснюваних органічних і неорганічних речовин (солей двовалентного заліза, сірководню, амонійних солей, нітритів тощо), які містяться у 1 л води;

питна вода з оптимальним вмістом мінеральних речовин – вода, призначена для споживання людиною, з мінеральним складом, що відповідає фізіологічній потребі організму людини;

питна вода з пунктів розливу – питна вода, що розливається в тару споживача без водопровідної мережі;

підготовка питної води (водопідготовка, обробка) – технологічний процес, який здійснюється для доведення показників безпечності та якості питної води до рівнів гігієнічних нормативів;

побічні продукти знезараження – небезпечні речовини, що утворюються у питній воді у разі її знезараження хімічними окиснювачами внаслідок їх взаємодії з хімічними речовинами, що знаходяться у воді;

радіаційні показники – показники, що характеризують властивість води, зумовлену наявністю радіонуклідів;

резервуар чистої води (далі – РЧВ) – закрита споруда для створення запасу питної води, необхідної для компенсації можливої невідповідності між об'ємом подачі води та її споживанням в окремій годині доби;

ризик – поєднання ймовірності небезпечної події та тяжкості наслідків, якщо небезпека та небезпечна подія трапляються в системі питного водопостачання;

санация шахтного колодязя – комплекс заходів з ремонту, чищення та дезінфекції колодязя, які проводяться з профілактичною метою чи у разі забруднення води в ньому;

санітарно-токсикологічні показники – хімічні показники, що нормуються за санітарно-токсикологічною ознакою шкідливості;

смак і присмак – показники, що характеризують здатність наявних у воді хімічних речовин після взаємодії зі слиною подразнювати смакові рецептори язика і зумовлювати відповідне відчуття;

споживач питної води – юридична або фізична особа, яка використовує питну воду за призначенням;

сухий залишок – показник, що характеризує кількість розчинених речовин, передусім мінеральних солей, в 1 л води;

трубчастий колодязь (свердловина) – інженерна споруда, що є вертикальною виробкою з невеликим розміром поперечного перерізу круглої форми, що призначена для забору підземних вод, розташованих на різній глибині;

фізико-хімічні показники – фізичні чи хімічні показники, що нормуються за загальносанітарною чи органолептичною ознакою шкідливості;

шахтний колодязь – інженерна споруда, що є вертикальною виробкою з великим (у порівнянні із водозабірною свердловиною) розміром поперечного перерізу, круглої, квадратної, прямокутної або шестигранної форми, що призначена для забору ґрунтових вод.

2. Залежно від технології отримання виокремлюють такі види питної води:

оброблена – питна вода, що виготовляється з води, отриманої з поверхневих, підземних джерел питного водопостачання шляхом очищення (очищена) чи домінералізації (збагачена);

необроблена (природна) – питна вода, отримана безпосередньо з підземних джерел питного водопостачання, яка за всіма показниками відповідає вимогам цих Державних санітарних норм та правил без їх очищення (крім безреагентного освітлення та тієї обробки, що зазначена у пункті 25 розділу III цих Державних санітарних норм та правил) чи домінералізації.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Водному кодексі України, Законах України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», «Про місцеве самоврядування в Україні» та інших актах законодавства.

III. Гігієнічні вимоги до безпечності та якості питної води

1. Питна вода повинна відповідати таким гігієнічним вимогам: бути безпечною в епідемічному та радіаційному відношенні, мати сприятливі органолептичні властивості та нешкідливий хімічний склад.

Питна вода за мікробіологічними, паразитологічними, хімічними та радіаційними показниками безпечності та якості має відповідати гігієнічним вимогам, зазначеним у пункті 10 цього розділу та таблицях 1 – 4 додатка 1 до цих Державних санітарних норм та правил.

Відхилення фактичних значень індикаторних показників, для яких у таблицях 3 і 4 додатка 1 до цих Державних санітарних норм та правил встановлено два рівня нормативів, до їх максимальних рівнів не вважається відхиленням від вимог цих Державних санітарних норм та правил, а є підставою для встановлення чинників цього відхилення та ознак небезпеки такої води. За результатами встановлення чинників цього відхилення та ознак небезпеки такої води вживаються відповідні заходи з поліпшення її якості (удосконалення технології підготовки та/або постачання питної води та/або поліпшення якості вихідної води).

Вважається, що ознаки небезпеки питної води існують, коли за результатами спостережень через зазначені відхилення індикаторних показників якість питної води не відповідає вимогам епідемічної безпеки відповідно до таблиці 1 додатка 1 до цих Державних санітарних норм та правил та/або питна вода є неприйнятною за органолептичними показниками відповідно до таблиці 4 додатка 1 до цих Державних санітарних норм та правил, тобто не відповідає вимогам встановленим для питної води з трубчастих та шахтних колодязів і каптажів джерел відповідно до цих Державних санітарних норм та правил.

2. У разі підозри щодо можливого забруднення питної води, якщо це необхідно для захисту здоров'я населення відповідно до підпункту 1 пункту 9 цього розділу, досліджуються додаткові показники, не вказані у таблицях 1 – 4 додатка 1 до цих Державних санітарних норм та правил.

3. Вміст у питній воді шкідливих речовин, не зазначених у цих Державних санітарних нормах та правилах, не повинен перевищувати їх граничнодопустимих концентрацій (ГДК) у воді поверхневих водойм.

За наявності у питній воді декількох речовин з однаковою лімітуючою ознакою шкідливості, що належать до I та II класів небезпеки, сума відношення концентрацій ($C_1, C_2, \dots, C_n$) кожної із речовин до відповідної ГДК не повинна перевищувати одиницю:

$$\frac{C_1}{ГДК_1} + \frac{C_2}{ГДК_2} + \dots + \frac{C_n}{ГДК_n} \leq 1$$

4. У разі забруднення питної води невідомими токсичними сполуками та хімічними речовинами, для визначення яких відсутні методи дослідження, рекомендується застосовувати допоміжний інтегральний (експресний) показник якості питної води – індекс токсичності питної води, розрахований за результатами біологічних тестів (біотестування):

$$T = \frac{I_k - I_o}{I_k} \times 100 \%,$$

де: T - індекс токсичності проби досліджуваної води;

I_k - величина тест-реакції у контрольній пробі;

I_o - величина тест-реакції у досліджуваній пробі.

Індекс токсичності питної води, яка не містить неідентифікованих компонентів, не повинен перевищувати 50 % незалежно від використовуваних тест-об'єктів, якими можуть бути дафнії, інфузорії тощо.

5. Для виробництва питної води надається перевага воді підземних джерел питного водопостачання, надійно захищених від біологічного, хімічного та радіаційного забруднення.

6. Перед використанням джерела питного водопостачання проводять обстеження території водозабору, результати яких повинні містити інформацію про місцеві природні умови, характеристику території розміщення водозабору із зазначенням існуючих та потенційних джерел забруднення.

Проводять попередні періодичні лабораторні дослідження вихідної води, при цьому для необроблених питних вод враховують вимоги пункту 32 цього розділу.

Попередні лабораторні дослідження вихідної води проводять за показниками визначеними пунктом 10 цього розділу та таблицями 1 – 4 додатка 1 до цих Державних санітарних норм та правил з урахуванням місцевих природних умов, санітарного стану джерела питного водопостачання та прилеглої території, а також особливостей подальшої обробки та виду питної води.

Попередні лабораторні дослідження стану вихідної води проводять протягом належного часу для того, щоб визначити межі коливання показників безпечності та якості. Слід забезпечити репрезентативність результатів (наприклад у разі використання води поверхневих водойм в якості вихідної, попередні лабораторні дослідження повинні відображати її склад, як мінімум, протягом трьох років).

Проби води з нових свердловин чи таких, що тимчасово не використовувались, відбирають після відкачки води, яка повинна тривати до досягнення постійних динамічного рівня та рівня освітлення води. При цьому продуктивність відкачки повинна бути рівною чи більшою, ніж проектна.

Результати лабораторних досліджень складу вихідної води враховуються під час розробки програми виробничого контролю (моніторингу) відповідно до пункту 1 розділу IV цих Державних санітарних норм та правил.

7. Склад вихідної води повинен забезпечувати відповідність показників безпечності та якості одержуваної питної води вимогам цих Державних санітарних норм та правил з використанням необхідних сучасних технологій водопідготовки або без них.

8. Під час вибору вододжерела та технології водопідготовки, зокрема, у разі домінералізації питної води, надають перевагу джерелам та технологіям, що забезпечать виробництво питної води з оптимальним вмістом мінеральних речовин за показниками фізіологічної повноцінності мінерального складу питної води наведеного у додатку 2 до цих Державних санітарних норм та правил.

9. Для постачання безпечної та якісної питної води повинні вживатися заходи відповідно до вимог розділів III та IV цих Державних санітарних норм та правил, а також інші необхідні заходи для того, щоб вона:

1) не містила будь-які патогенні мікроорганізми, паразити та хімічні речовини, які, у сукупності або виявленій концентрації, становлять потенційну небезпеку для здоров'я людей;

2) відповідала вимогам, встановленим у пункті 1 цього розділу.

10. В якості попередньої оцінки радіаційної безпечності питної води проводяться вимірювання в місці водозабору питомої сумарної альфа-активності та питомої сумарної бета-активності.

Рівень сумарної альфа-активності повинен становити $-\leq 0,1$ Бк/л, сумарної бета-активності $-\leq 1,0$ Бк/л.

Якщо встановлено, що показники сумарної альфа-активності та/або сумарної бета-активності перевищено, визначаються питомі активності окремих радіонуклідів та розраховується загальна доза іонізуючого опромінення відповідно до таблиці 5 додатка 1 до цих Державних санітарних норм та правил.

Для розрахунку загальної дози іонізуючого опромінення вимірюють активності наступних радіонуклідів: уран, радій (^{226}Ra , ^{228}Ra), свинець (^{210}Pb) та полоній (^{210}Po). У випадку техногенного впливу враховують внесок радіонуклідів штучного походження: цезій (^{137}Cs), стронцій (^{90}Sr) або інших радіонуклідів у залежності від ситуації (характеру техногенного впливу).

Дозові коефіцієнти для радіонуклідів, які використовують для розрахунку загальної дози іонізуючого опромінення, наведені в таблиці 6 додатка 1 до цих Державних санітарних норм та правил. Річний об'єм споживання питної води прийнято на рівні 730 л на людину.

Результати проведеного дослідження радіаційних показників безпечності оформлюються у вигляді протоколу із висновком, де зазначаються отримані значення досліджуваних показників: сумарна альфа-активність, сумарна бета-активність, а за потреби питома активність ізотопів урану, радію (^{226}Ra , ^{228}Ra), свинцю (^{210}Pb) та полонію (^{210}Po), або цезію (^{137}Cs), стронцію (^{90}Sr) та/або інших радіонуклідів у залежності від ситуації, у тому числі характеру техногенного впливу, а також посилання на відповідні методи досліджень та обладнання.

11. За наявності ознак небезпеки питної води або ризику для здоров'я людей від споживання питної води вживаються профілактичні заходи. Виявляються чинники забруднення питної води, перевагу віддають діяльності, що усуває ці чинники. При цьому підприємство, що займається виробництвом питної води та/або постачанням водопровідної питної води, повідомляє про це відповідний територіальний орган Держпродспоживслужби, та відповідний орган місцевого самоврядування.

12. У випадку неможливості поліпшення показників безпечності та якості води централізованої системи питного водопостачання із застосуванням технологічних процесів обробки водопровідної питної води, вказаних у регламенті, розробленому відповідно до пункту 16 цього розділу, підприємство, що займається виробництвом та/або постачанням такої водопровідної питної води, повідомляє про це Мінрегіон та Держпродспоживслужбу, якими розробляються та затверджуються рішення щодо необхідних змін та доповнень до державних, міждержавних, регіональних і місцевих програм у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення.

13. Постачання забруднення питної води, що становить потенційну небезпеку для споживачів повинно бути тимчасово заборонено (зупинено) або її використання обмежено. Підприємство, що займається виробництвом та/або постачанням водопровідної питної води, та відповідний територіальний орган Держпродспоживслужби, вирішують, яку діяльність потрібно здійснити, приймаючи до уваги ризику для здоров'я споживачів, до яких призведе затримка постачання або обмеження у використанні такої водопровідної води.

14. Орган місцевого самоврядування тимчасово забороняє постачання питної води, що становить загрозу здоров'ю населення, або обмежує її використання (для водопровідної води) та здійснює іншу діяльність, яка необхідна для захисту здоров'я споживачів відповідно до пункту 20 цього розділу.

15. Методи визначення показників безпечності та якості питної води повинні забезпечувати отримання надійних результатів та можливість їх порівняння.

16. Виробництво питної води здійснюється за регламентом, розробленим виробником (постачальником) за участі наукової установи гігієнічного профілю з напрямком діяльності у сфері питного водопостачання. У цьому документі з урахуванням даних виробника (постачальника) зазначається: потужність підприємства (об'єм питної води на добу та кількість жителів (споживачів) у зоні постачання), дані про джерело питного водопостачання, вид і склад вихідної води, опис технологічних процесів обробки питної води, умови транспортування та зберігання, перелік показників безпечності та якості питної води, що потребують контролю з зазначенням їх нормативів, мінімальні вимоги до програми виробничого контролю безпечності та якості питної води з урахуванням вимог абзацу шостого пункту 6 цього розділу, розділу IV та додатка 7 до цих Державних санітарних норм та правил. Зазначений документ розробляється на підставі оцінки ризиків у пункті водозабору та системі водопостачання, та щонайменше кожні шість років переглядається, поновлюється або підтверджується, якщо у виробника (постачальника) не виникає потреби у внесенні змін та доповнень, або його оновленні раніше встановленого строку, та затверджується розробниками.

17. У сфері питного водопостачання населення використовуються матеріали, речовини та сполуки (коагулянти, флокулянти, реагенти для знезараження, консерванти, ємкості, тара, засоби закупорювання, мийні та дезінфекційні засоби, обладнання, устаткування, будівельні матеріали тощо), дозволені для застосування у цій сфері згідно з вимогами законодавства.

Залишкові концентрації хімічних речовин та сполук у питній воді не повинні перевищувати встановлені гігієнічні нормативи.

Додаткові вимоги до водопровідної питної води

18. Під час дослідження мікробіологічних показників водопровідної питної води в її пробах визначають *E.coli*, ентерококи, загальне мікробне число, загальні коліформи. У водопровідній питній воді з поверхневих джерел та підземних джерел, що зазнають впливу поверхневих вод, додатково визначають наявність коліфагів.

У разі виявлення в пробах питної води з підземних джерел загальних коліформ, *E.coli* чи ентерококів, а в пробах питної води з поверхневих джерел – загальних коліформ, *E.coli*, ентерококів чи коліфагів, – проводять їх визначення в повторно відібраних пробах.

За наявності відхилень від встановлених нормативів у повторно відібраних пробах протягом 12 годин розпочинають дослідження на наявність в питній воді з підземних джерел коліфагів та збудників інфекційних захворювань бактеріальної етіології, а з поверхневих джерел – збудників інфекційних захворювань бактеріальної та вірусної етіології. У разі виявлення в пробах питної води з підземних джерел коліфагів проводять дослідження на наявність збудників інфекційних захворювань вірусної етіології.

За результатами лабораторних досліджень вживаються заходи щодо виявлення та усунення причин забруднення питної води.

19. У разі обробки питної води відповідними реагентами (окрім знезаражуючих) їх залишкові концентрації визначаються не рідше одного разу на зміну.

Не рідше одного разу на годину визначаються залишкові концентрації введених знезаражуючих реагентів, що мають становити:

у разі знезараження води хлором та його сполуками (гіпохлорит натрію, хлорне вапно та інші) у період благополучної санітарно-епідемічної ситуації вміст залишкового вільного хлору у воді на виході із РЧВ має бути у межах 0,3-0,5 мг/л після 30 хвилин контакту хлору з водою, а вміст залишкового зв'язаного хлору – у межах 0,8-1,2 мг/л після 60 хвилин контакту хлору з водою. За наявності у воді і вільного, і зв'язаного хлору дозволяється здійснювати контроль за одним із цих показників: за залишковим вільним хлором (у разі його концентрації понад 0,3 мг/л) або за залишковим зв'язаним хлором (у разі концентрації залишкового вільного хлору меншій ніж 0,3 мг/л). У період ускладнення санітарно-епідемічної ситуації дозволяється хлорувати воду підвищеними дозами активного хлору (5-20 мг/л). При цьому залишковий вміст вільного хлору у питній воді споживачів має становити $\leq 0,5$ мг/л, вміст зв'язаного хлору $\leq 1,2$ мг/л;

у разі знезараження води за допомогою озону концентрація залишкового озону на виході із камери змішування має становити 0,1-0,3 мг/л після 4 хвилин контакту озону з водою;

у разі знезараження води діоксидом хлору залишкова концентрація цієї сполуки після 30 хвилин контакту з водою має становити $\geq 0,1$ мг/л.

20. У випадках невідповідності показників безпечності та якості питної води вимогам цих Державних санітарних норм та правил, органи місцевого самоврядування здійснюють інформування та консультування споживачів та/або, за необхідності, надають рекомендації особам, що перебувають у групі ризику. Інформування не здійснюється у випадках, коли територіальний орган Держпродспоживслужби відповідної території, встановив, що невідповідність вимогам цих Державних санітарних норм та правил є незначною відповідно до вимог пункту 21 цього розділу та питна вода не вплине негативно на здоров'я населення.

21. Невідповідність вимогам цих Державних санітарних норм та правил за показниками, наведеними у таблиці 2 додатка 1 до цих Державних санітарних норм та правил, вважається незначною, коли вміст цих показників не перевищує у 2 рази відповідні гігієнічні нормативи, а заходи з їх поліпшення та захисту здоров'я споживачів є достатніми для усунення невідповідності протягом 30 діб, за винятком випадків, коли протягом попередніх 12 місяців була виявлена невідповідність одного показника або більше з цієї ж таблиці 2 додатка 1, що спостерігалася більше ніж 30 діб у сукупності.

Вимоги абзацу першого цього пункту застосовуються у разі: використання у цій системі питного водопостачання нового джерела водопостачання;

виявлення нового джерела забруднення джерела водопостачання, вода з якого використовується для питного водопостачання;

виникнення непередбачуваної ситуації в джерелі водопостачання, вода якого використовується для питного водопостачання, що може призвести до тимчасового, обмеженого (не більше ніж у 2 рази) перевищення нормативних значень.

22. У випадках невідповідності показників безпечності та/або якості питної води вимогам цих Державних санітарних норм та правил підприємство, що здійснює виробництво та/або постачання водопровідної питної води, повідомляє про це територіальний орган Держпродспоживслужби відповідної території, який, з урахуванням вимог пункту 21 цього розділу та пункту 11 розділу IV цих Державних санітарних норм та правил, оцінює та надає інформацію (висновок) про наявність або відсутність загрози здоров'ю людей та у разі наявності такої загрози надсилає копію такої інформації (висновку) до відповідного органу місцевого самоврядування.

23. Для інформування споживачів щодо обмеженого використання водопровідної питної води використовуються наступні застереження: «Кип'ятити перед вживанням, приготуванням їжі, чищенням зубів», «Не

використовувати для пиття та приготування їжі, чищення зубів. Можливо використовувати для купання, прийняття душу, в унітазах», «Не використовувати для будь-яких цілей, у тому числі для пиття, приготування їжі, чищення зубів, купання, прийняття душу та прання» тощо.

24. Якщо за результатами досліджень встановлено, що погіршення стану питної води спричинено станом внутрішнього водопроводу, який не перебуває на балансі підприємства, що здійснює виробництво та/або постачання водопровідної питної води, та за утримання або технічне обслуговування якого згідно з вимогами законодавства це підприємство не несе відповідальності, підприємство, що займається виробництвом та/або постачанням водопровідної питної води:

консультує власників цього внутрішнього водопроводу про заходи з поліпшення проблемних показників безпечності та якості питної води, яких їм необхідно вжити;

та/або використовує методи обробки для поліпшення відповідних показників перед її подачею у внутрішній водопровід;

належним чином інформує зацікавлених споживачів та дає поради щодо додаткових заходів з усунення причин та наслідків погіршення стану питної води, яких їм необхідно вжити.

Відповідальність за безпечність питної води після колективних установок (пристроїв) додаткового очищення водопровідної питної води, встановлених в громадських місцях (місцях загального користування), покладається на її власника чи суб'єкта господарювання, що здійснює їх експлуатацію.

З метою зменшення ризиків, пов'язаних зі станом внутрішнього водопроводу, органи місцевого самоврядування забезпечують вжиття таких заходів:

заохочують власників громадських та приватних будівель (приміщень) проводити оцінку ризиків, що пов'язані з внутрішнім водопроводом;

сприяють консультуванню власників громадських та приватних будівель (приміщень) та споживачів питної води щодо умов споживання і використання питної води та про можливі дії для уникнення ризиків, що пов'язані з внутрішнім водопроводом, а також навчанню спеціалістів, що займаються монтажем та експлуатацією внутрішнього водопроводу;

інформують власників громадських та приватних будівель (приміщень) та постачальників питної води про заходи з усунення або зменшення ризику погіршення якості питної води через внутрішній водопровід, а також про доцільність проведення досліджень води внутрішнього водопроводу насамперед у громадських будівлях таких, як заклади охорони здоров'я, заклади освіти, заклади соціальної сфери, заклади ресторанного господарства за показниками:

Legionella, наведеного в таблиці 7 додатка 1 до цих Державних санітарних норм та правил та необхідність вжиття ефективних заходів

управління, пропорційних ризику, для запобігання та усунення можливих спалахів захворювання;

свинець, відповідно до таблиці 7 додатка 1 до цих Державних санітарних норм та правил та, якщо це економічно та технічно доцільно, вжиття заходів щодо заміни матеріалів, виготовлених з використанням свинцю, в існуючих системах внутрішнього водопроводу.

Додаткові вимоги до питної води, призначеної для розливу в споживчу тару або тару споживача в пунктах розливу з комерційною метою

25. Для виробництва фасованої питної води та з пунктів розливу використовують воду підземних джерел питного водопостачання або водопровідну питну воду, яка пройшла додаткову обробку.

Попередні лабораторні дослідження складу вихідної води, що буде використовуватися для виробництва фасованої питної води проводять з урахуванням вимог пункту 6 цього розділу. Для необробленої питної води результати досліджень повинні бути доступні країні, куди експортується така вода, у разі відповідного запиту.

Фасована питна вода вважається необробленою (природною), якщо вона не є об'єктом будь-якої обробки, крім тієї, що використовується для:

зниження вмісту та/або видалення розчинених газів безреагентними методами (може змінюватися водневий показник);

насичення діоксидом вуглецю (може змінюватися водневий показник);

окиснення повітрям та киснем;

підвищення та/або зниження температури;

зниження та/або видалення радіоактивних елементів безреагентними методами;

знезараження фізичними методами.

26. Для консервування (збагачення) фасованої питної води можуть використовуватися діоксид вуглецю, срібло, йод та інші речовини, дозволені для використання у питному водопостачанні. Залишкова кількість хлору та інших дезінфікуючих засобів повинна відповідати вимогам таблиці 3 додатка 1 до цих Державних санітарних норм та правил.

Фасована питна вода не повинна вміщувати ароматизаторів, підсолоджувачів та інших харчових чи харчосмакових речовин, крім речовин, визначених цими Державними санітарними нормами та правилами.

Фасована питна вода повинна зберігатися в місцях, захищених від впливу прямих сонячних променів.

27. На існуючих підприємствах, що використовують одну лінію розливу фасованої питної води, перед зміною виду продукції необхідно провести санітарну обробку лінії розливу з використанням мийних і дезінфікуючих засобів, промивання водою з температурою не нижче ніж 80° С та питною

водою, що призначена для фасування. Після санітарної обробки виробничий контроль складу питної води проводиться, як мінімум, за показниками, що змінюються внаслідок санітарної обробки.

28. Полімерна тара багаторазового використання та тара, що надходить на лінію розливу зі складу зберігання, підлягають миттю, дезінфекції та ополіскуванню питною водою, що призначена для розливу у цю тару, згідно з регламентом, що розроблений відповідно до пункту 16 цього розділу .

29. Маркування фасованої питної води здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів».

Текст маркування повинен включати:

вид питної води в залежності від наявності обробки або очищення (оброблена, очищена, збагачена, необроблена або природна);

інформацію в залежності від хімічних речовин, якими збагачується (домінералізована, фторована, йодована тощо);

ступінь насичення діоксидом вуглецю (сильно-, середньо-, слабо- чи негазована);

склад («вода питна» та перелік речовин/сполук, якими збагачено питну воду), фактично виявлений хімічний склад за результатами проведених досліджень згідно з додатком 2 до цих Державних санітарних норм та правил;

інформацію щодо виду вихідної води, місцезнаходження підземного джерела питного водопостачання та номер (назва), глибини свердловини;

посилання на нормативний документ, згідно з яким виготовлено питну воду.

Допускається зазначення відомостей про будь-які види обробки води та особливості складу фасованої питної води.

Назви фасованих питних вод, що свідчать про їх походження або створюють враження про певне місце походження, зазначаються виключно для необроблених фасованих питних вод. На маркуванні фасованої питної води забороняється зазначати: «мінеральна вода» та аналогічну інформацію, завдяки якій споживач може сплутати фасовану питну воду з водою природною мінеральною.

На маркуванні фасованої питної води забороняється розміщувати інформацію та графічні зображення:

що можуть збігатися з назвами мінеральних вод;

що можуть призвести до хибного розуміння споживачами походження, природи, складу чи властивостей фасованої питної води;

що надають фасованій питній воді властивості, що стосуються лікування захворювань людей (лікувальної, профілактичної або послаблюючої дії).

30. У пунктах розливу питної води повинен бути інформаційний листок із зазначенням інформації щодо:

її виду в залежності від наявності обробки або очищення (оброблена, очищена, збагачена, необроблена або природна), а також в залежності від речовин, якими збагачується (домінералізована, фторована, йодована тощо);

складу («вода питна» та перелік речовин, якими збагачено питну воду);

фактично виявленого хімічного складу за результатами проведених досліджень згідно з додатком 2 до цих Державних санітарних норм та правил;

умов та терміну зберігання, дати виготовлення, найменування, адреси та телефону виробника (підприємства, що займається виробництвом питної води) і місця її виготовлення;

виду вихідної води, місцезнаходження підземного джерела питного водопостачання та номера (назви), глибини свердловини;

посилання на нормативний документ, згідно з яким виготовлено питну воду.

Термін зберігання питної води з пунктів розливу у тарі споживача не повинен перевищувати 24 години за умови її зберігання у чистій закритій тарі за температури від 5°C до 20°C в місцях, захищених від попадання прямих сонячних променів.

31. Місце реалізації питної води з пунктів розливу слід розташовувати на території з твердим покриттям, що упорядкована та благоустроєна і знаходиться на відстані не менше ніж 50 м від місць забруднення (сміттєзбиральні майданчики, вбиральні, магістралі з інтенсивним рухом транспорту, автостоянки тощо). Повинно мати прилавок, до якого підведено трубопровід з металевим краном для розливу питної води (кран слід розташовувати над прилавком на висоті не менше ніж 0,5 м).

Заборонено прокладати обвідний трубопровід від мережі питного водопостачання до крана відпуску питної води споживачам.

Додаткові вимоги до питної води з бюветів, трубчастих та шахтних колодязів і каптажів джерел, що використовуються для нецентралізованого питного водопостачання населення

32. Водозабір природних питних вод облаштовується після проведення санітарного обстеження території та лабораторних досліджень, що підтверджують безпечність цього водозабору.

Результати геологічних та гідрогеологічних досліджень, лабораторних досліджень складу підземної води (за наявності) повинні містити інформацію щодо глибини залягання підземних вод, напрямку їх потоку у плані населеного пункту, орієнтовної потужності водоносного шару, можливості взаємодії з водозаборами, що існують чи проектуються на сусідніх майданчиках, та з поверхневими водними об'єктами (ставок, болото, водоймище, річка тощо), а також фактичних значень показників безпечності та якості підземної води.

Результати санітарно-епідеміологічного обстеження території повинні містити інформацію про місцеві природні умови, характеристику території

розміщення водозабору із зазначенням існуючих та потенційних джерел забруднення.

33. Місця влаштування бюветів, трубчастих і шахтних колодязів, а також каптажів джерел розташовують на незабрудненій та захищеній території, яка знаходиться вище за напрямом руху ґрунтових вод на відстані не менше ніж 30 м від магістралей з інтенсивним рухом транспорту та не менше ніж 50 м (для індивідуальних колодязів – не менше ніж 20 м) від вбиралень, вигрібних ям, споруд та мереж каналізації, складів мінеральних добрив та отрутохімікатів, місць утримання худоби та інших місць забруднення ґрунту та підземних вод.

34. Територію поблизу трубчастого чи шахтного колодязя, каптажу джерела чи бювету утримують в чистоті та організовують відведення поверхневого стоку.

У радіусі 50 м від бюветів, трубчастих чи шахтних колодязів та каптажів джерел не дозволяється здійснювати миття транспортних засобів, водопій тварин, влаштовувати водоймища для водоплавної птиці, розміщувати пристрої для приготування отрутохімікатів та іншу діяльність, що може призвести до забруднення ґрунту та води.

Забороняється влаштовувати бювети, трубчасті чи шахтні колодязі та каптажі джерел у місцях, що затоплюються, зазнають розмивів, зсувів та інших деформацій, на понижених та заболочених територіях.

Забороняється використовувати для підйому води із шахтного колодязя чи каптажу джерела громадського користування ємкості, які приносять споживачі, а також набирати воду із відра загального користування посудом, що належить споживачам.

Для утеплення і захисту трубчастих чи шахтних колодязів та каптажів джерел від замерзання дозволяється використовувати пінобетон, мати із чистої соломи, сіна, стружки тощо, але при цьому зазначений матеріал не повинен потрапляти у водозабір. Забороняється використовувати для цієї мети тваринницький гній, перегній та інше.

35. Щойно побудовані бювети, трубчасті чи шахтні колодязі та каптажі джерел вводять в експлуатацію лише після їх санітарно-гігієнічного обстеження та складання Санітарного паспорта за формою, наведеною в додатку 3 до цих Державних санітарних норм та правил.

Санітарний паспорт оформлюється власником бювету, трубчастого чи шахтного колодязя, або каптажу джерела спільно з посадовою особою відповідного територіального органу Держпродспоживслужби, у двох примірниках терміном на один рік та ними підписується. Один примірник Санітарного паспорта знаходиться у відповідному територіальному органі Держпродспоживслужби, другий – у власника цієї споруди. Продовження терміну дії Санітарного паспорта реєструється щорічно в обох примірниках.

36. Трубчасті чи шахтні колодязі та каптажі джерел необхідно влаштовувати з дотриманням вимог, наведених у додатку 4 до цих Державних санітарних норм та правил.

IV. Виробничий контроль (моніторинг) безпечності та якості питної води

1. Виробничий контроль (моніторинг) безпечності та якості питної води проводиться підприємством, що здійснює виробництво питної води та/або постачання водопровідної питної води, в будь-якій лабораторії, що застосовує практику системи менеджменту якості відповідно до ДСТУ ISO/IEC 17025:2017 «Загальні вимоги до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій (ISO/IEC 17025:2017, IDT)» або ДСТУ ISO 10012:2005 «Системи керування вимірюванням. Вимоги до процесів вимірювання та вимірювального обладнання (ISO 10012:2003, IDT)», або ДСТУ ISO 17381:2007 «Якість води. Вибір та застосування апробованих методів випробування для аналізування води (ISO 17381:2003, IDT)», або інших еквівалентних стандартів, що прийняті на міжнародному рівні, за розробленою програмою виробничого контролю (моніторингу) в якій враховано мінімальні вимоги, зазначені у додатку 7 до цих Державних санітарних норм та правил, що є одним із розділів регламенту, розробленого відповідно до пункту 16 розділу III цих Державних санітарних норм та правил.

Ризик-орієнтовний підхід дозволяє виробникам та/або постачальникам питної води при певних умовах виключати або додавати той чи інший параметр програми виробничого контролю (моніторингу) або змінювати місце відбору проб, що зазначається у програмі виробничого контролю (моніторингу).

Виробник та/або постачальник питної води може проводити лише частину досліджень (> 50 %), ніж зазначено у програмі виробничого контролю (моніторингу) згідно з таблицею 1 додатка 7 до цих Державних санітарних норм та правил, що відображена у регламенті, розробленому відповідно до пункту 16 розділу III цих Державних санітарних норм та правил, за умови проведення таких досліджень у повному обсязі спільно з органом місцевого самоврядування та/або іншим державним органом, що здійснює контроль безпечності та якості питної води.

Вимоги цих Державних санітарних норм та правил не поширюються на виробничий контроль для експлуатаційних цілей.

2. Виробничий контроль (моніторинг) безпечності та якості питної води за повним переліком показників наведених у таблицях додатка 1 до цих Державних санітарних норм та правил проводять після введення в експлуатацію новозбудованих систем та періодично у найбільш несприятливий період року у РЧВ перед надходженням у розподільну мережу (для водопровідної питної води) та у місці розливу (для інших видів питної води):

для питної води з поверхневих джерел питного водопостачання – не рідше, ніж один раз на рік – при потужності – $< 20\ 000\ \text{м}^3/\text{добу}$, не рідше, ніж один раз на півроку – при потужності – $\geq 20000\ \text{м}^3/\text{добу}$;

для питної води з підземних джерел питного водопостачання або після додаткової очистки водопровідної питної води – не рідше, ніж один раз на рік.

Безпосередньо після переобладнання, реконструкції, капітального ремонту системи водопостачання та змін в технології водопідготовки як мінімум визначаються лише ті показники, що можуть змінюватися через проведення зазначених заходів.

3. Під час виробничого контролю (моніторингу) безпечність та якість питної води контролюють у РЧВ перед надходженням у розподільну мережу (для водопровідної питної води) або у місці розливу (для інших видів питної води) за органолептичними показниками визначеними в таблиці 4 додатка 1 до цих Державних санітарних норм та правил та мікробіологічними показниками згідно з таблицею 1 додатка 1 до цих Державних санітарних норм та правил:

для питної води з поверхневих джерел питного водопостачання: не рідше, ніж один раз на тиждень, а у весняно-осінній період кожного дня – при потужності підприємства $< 4\ 000\ \text{м}^3/\text{добу}$; не рідше, ніж один раз на добу – при потужності – $\geq 4\ 000\ \text{м}^3/\text{добу}$; для питної води підземних джерел питного водопостачання або після додаткової очистки водопровідної питної води: не рідше, ніж один раз на місяць – при потужності підприємства $< 100\ \text{м}^3/\text{добу}$; не рідше, ніж один раз на тиждень – при потужності – $100 - 4\ 000\ \text{м}^3/\text{добу}$; не рідше, ніж три рази на тиждень – при потужності – $4\ 000 - 10\ 000\ \text{м}^3/\text{добу}$; не рідше, ніж один раз на добу – при потужності $\geq 10\ 000\ \text{м}^3/\text{добу}$.

4. Якщо оцінка ризику вказує на доцільність, то програма виробничого контролю (моніторингу) також повинна включати моніторинг соматичних колифагів у вихідній воді для контролю ефективності процесів очищення від мікробіологічних ризиків. Якщо цей показник визначається у кількості $> 50\ \text{БЮО}/100\ \text{мл}$, то слід провести аналіз достатності контролю ризику проскоку вірусів у питну воду.

5. У разі отримання незадовільних результатів лабораторних досліджень у двох пробах питної води, що призначена для фасування, хоча б за одним з показників безпечності та якості (крім мікробіологічних) підприємство вилучає з обігу всю відповідну партію продукції, встановлює причини забруднення води та вживає заходів щодо їх усунення.

У разі виявлення у пробі питної води, що призначена для фасування, коліформних бактерій підприємство вилучає з обігу всю відповідну партію продукції, проводить дослідження води з визначення лактозопозитивних (ЛКБ) і термостабільних (ТКБ) кишкових бактерій, встановлює причини забруднення води та вживає заходів щодо їх усунення.

6. У разі зберігання питної води, що призначена для розливу у тару споживачів, у стаціонарних або транспортних (автоцистернах) ємностях їх спорожняють та обробляють не рідше, ніж один раз на 48 годин, або така питна вода перед розливом знезаражується, або її безпечність та якість аналізується не рідше, ніж один раз на 48 годин за органолептичними та мікробіологічними показниками згідно з таблицями 1, 4 додатка 1 до цих Державних санітарних норм та правил.

7. Виробничий контроль (моніторинг) за показниками, що містяться у вихідній воді в понаднормативних кількостях та видаляються спеціальними методами (опріснення, детоксикація, дезодорація, дезактивація, знезалізнення, дефторювання тощо), та якими збагачують питну воду (домінералізація, фторування, йодування, тощо) здійснюється не рідше, ніж один раз на зміну або у кожній партії, а при потужності підприємства $< 5 \text{ м}^3/\text{добу}$ – як мінімум, один раз на місяць.

Виробничий контроль залишкового вмісту реагентів, що використовуються для обробки питної води, проводиться згідно з пунктом 19 розділу III цих Державних санітарних норм та правил.

8. Якщо в процесі виробництва питної води проводиться знезараження, виробник повинен контролювати його ефективність, а також вжити заходів щодо мінімізації забруднення питної води побічними продуктами знезараження без шкоди для самого знезараження питної води.

9. Виробничий контроль (моніторинг) безпечності та якості питної води проводиться шляхом збирання, оброблення, збереження та аналізу інформації про якість питної води та визначення відповідності показників безпечності та якості питної води вимогам цих Державних санітарних норм та правил.

10. У випадках невідповідності показників безпечності та якості питної води вимогам цих Державних санітарних норм та правил виробник (постачальник) водопровідної питної води негайно (протягом 24 годин) повідомляє про це відповідний територіальний орган Держпродспоживслужби.

Територіальний орган Держпродспоживслужби за наявності ознак небезпеки питної води або ризику для здоров'я людей, з урахуванням вимог пункту 22 розділу III цих Державних санітарних норм та правил, негайно (протягом 24 годин) повідомляє про це відповідний орган місцевого самоврядування, що вживає заходи відповідно до пункту 14 розділу III цих Державних санітарних норм та правил.

У разі підозри на антропогенне забруднення природної води відповідний територіальний орган Держпродспоживслужби, негайно (протягом 24 годин) повідомляє про це відповідний територіальний орган Держекоінспекції.

11. З урахуванням місцевої ситуації та за наявності потенційних ризиків для здоров'я людей відповідний територіальний орган Держпродспоживслужби, відповідні місцеві органи влади та органи місцевого самоврядування можуть вимагати від підприємства, що здійснює виробництво питної води та/або постачання водопровідної питної води: проводити обстеження системи водопостачання, додатково досліджувати питну воду у відповідних пунктах відбору проб, вносити зміни до програми виробничого контролю, а також надавати всю необхідну інформацію про якість питної води, технологічний процес її виробництва, експлуатацію обладнання та виробничий контроль.

12. Задіяні у виробничому контролі лабораторії повинні вибрати відповідні методи, що були викладені в міжнародних, регіональних або національних стандартах, рекомендовані авторитетними технічними організаціями, були описані у відповідних наукових статтях чи журналах, або були рекомендовані виробником устаткування. Розроблені або прийняті лабораторією методи також можуть бути використані, якщо вони придатні та валідовані (оцінені) в лабораторії з використанням настанови Eurachem «Придатність аналітичних методів для конкретного застосування. Настанова для лабораторій з валідації методів та суміжних питань» чи ДСТУ-Н РМГ 61:2006 «Настанова. Метрологія. Показники точності, правильності, прецизійності методик кількісного хімічного аналізу. Методи оцінення».

Додаткові вимоги до контролю якості питної води бюветів, трубчастих і шахтних колодязів та каптажів джерел, що використовуються для нецентралізованого питного водопостачання населення

13. Періодичний контроль показників безпечності та якості питної води бюветів, трубчастих і шахтних колодязів та каптажів джерел здійснюється їх власниками.

14. Один раз на рік, а також у разі погіршення епідемічної ситуації здійснюється повний контроль показників безпечності та якості питної води бюветів, трубчастих і шахтних колодязів та каптажів джерел відповідно до вимог пункту 10 розділу III цих Державних санітарних норм та правил та показниками, що наведені у таблицях 1 – 4 додатка 1 до цих Державних санітарних норм та правил. У підземних артезіанських та міжшарових безнапірних водах патогенні ентеробактерії (сальмонели, шигели), віруси та паразити під час проведення повного контролю не визначаються.

Протягом перших трьох місяців експлуатації бюветів, трубчастих і шахтних колодязів та каптажів джерел здійснюється контроль за мікробіологічними та органолептичними показниками відповідно до таблиць 1 і 4 додатка 1 до цих Державних санітарних норм та правил один раз на місяць, а надалі – один раз на сезон.

15. Власники бюветів, трубчастих і шахтних колодязів чи каптажів джерел як мінімум один раз на рік проводять планове обстеження цих споруд, їх поточний ремонт, чищення та дезінфекцію. Після кожного ремонту або чищення проводять дезінфекцію споруд та знезараження питної води, а також лабораторні дослідження (не менше двох з інтервалом відбору проб води – 24 години) її безпечності та якості згідно з вимогами цих Державних санітарних норм та правил, після чого вноситься відмітка у Санітарний паспорт щодо продовження його дії.

У разі проведення цих робіт власники бюветів, трубчастих і шахтних колодязів чи каптажів джерел вживають заходи щодо уникнення додаткового забруднення питної води.

16. У разі, коли після чищення та дезінфекції бюветів, трубчастих і шахтних колодязів чи каптажів джерел стан питної води не покращується, використовувати її для питних потреб забороняється. На бюветі, трубчастому чи шахтному колодязі або каптажі джерела вивішують інформаційну табличку «Вода для пиття не придатна» і проводять повторні чищення та дезінфекцію з подальшим лабораторним контролем їх ефективності.

17. У разі погіршення епідемічної ситуації в населеному пункті та невідповідності показників епідемічної безпеки вимогам цих Державних санітарних норм та правил воду у бюветах, трубчастих і шахтних колодязях та каптажах джерел додатково знезаражують. У разі епідемічних показань проводять санацію (дезінфекцію) шахтних колодязів.

18. Санацію (дезінфекцію) шахтного колодязя проводять згідно з вимогами, наведеними у додатку 5 до цих Державних санітарних норм та правил.

Знезараження води шахтного колодязя за допомогою дозувальних патронів проводиться згідно з вимогами, наведеними у додатку 6 до цих Державних санітарних норм та правил.

У випадках, коли санація (дезінфекція) шахтного колодязя та знезараження води у ньому не призвели до покращення її стану або відсутні дозувальні патрони для проведення знезараження води, використовувати таку воду для питних потреб заборонено, на шахтному колодязі вивішують інформаційну табличку «Вода для пиття не придатна».

19. У разі виходу з ладу обладнання, різкого зменшення дебіту та небезпечності питної води власник бюветів, трубчастих чи шахтних колодязів, або каптажів джерел вживає відповідних заходів щодо покращення водопостачання.

20. Після демонтажу наземного устаткування шахтних колодязів засипку (тампонаж) шахти здійснюють чистим ґрунтом, бажано глиною, з щільною

утрамбовкою. Над ліквідованою шахтою роблять насип висотою 0,2-0,3 м з урахуванням усадки ґрунтів.

V. Інформація про результати виробничого контролю (моніторингу)

1. Відповідний орган місцевого самоврядування вживає заходи необхідні для регулярного (не рідше одного разу на рік) надання споживачам інформації про безпечність та якість питної води (без запиту та у легкодоступній формі, наприклад, через рахунки або цифрові засоби).

2. Інформація, зазначена в пункті 1 цього розділу повинна, як мінімум містити:

1) інформацію про значення показників безпечності та якості питної води та їх нормативи;

2) ціну питної води за літр і кубічний метр;

3) посилання на веб-сайт виробника (постачальника) питної води, де розміщено розгорнуту інформацію для громадськості:

назва підприємства, що займається виробництвом та постачанням водопровідної питної води у визначеному населеному пункті;

спосіб виробництва питної води;

останні результати досліджень показників безпечності та якості питної води за показниками, що наведені у додатку 1 цих Державних санітарних норм та правил;

за наявності – результати оцінки ризиків проведеної відповідно до пункту 4 додатка 7 до цих Державних санітарних норм та правил;

поради споживачам у разі потенційної небезпеки води для здоров'я людини, а також щодо того, як зменшити споживання води, де це доречно, як відповідально використовувати воду відповідно до місцевих умов та уникнути ризиків для здоров'я людини (або де знайти таку інформацію);

короткий звіт у довільній формі та статистичні дані щодо скарг споживачів на якість та безпечність питної води.

**В.о. генерального директора
Директорату громадського здоров'я
та профілактики захворюваності**

Олексій ДАНИЛЕНКО

Додаток 1
до Державних санітарних норм та
правил «Гігієнічні вимоги до
питної води, призначеної для
споживання людиною»
(пункт 1 розділу III)

Таблиця 1

ПОКАЗНИКИ
епідемічної безпеки питної води

№ з/п	Найменування показників, одиниці виміру	Нормативи для питної води, не більше		
		водопровідної** з поверхневих та підземних джерел, з пунктів розливу у тару споживача, бюветів	з трубчастих та шахтних колодязів, каптажів джерел***	розлитої у споживчу тару
Мікробіологічні показники				
1	Загальне мікробне число при t 37°C – 24 год ³ , КУО	100 / мл	не визначається	20 / мл
2	Загальне мікробне число при t 22°C – 72 год*, КУО	без аномальних змін	не визначається	100 / мл
3	Загальні коліформи ^{*,2} , КУО	0 / 100 мл	0 / 100 мл	0 / 250 мл
4	<i>Escherichia coli</i> (<i>E. coli</i>) ² , КУО	0 / 100 мл	відсутність	0 / 250 мл
5	Ентерококи ² , КУО	0 / 100 мл	не визначається	0 / 250 мл
6	Синьогнійна паличка (<i>Pseudomonas aeruginosa</i>), КУО	не визначається	не визначається	0 / 250 мл
7	Коліфаги ⁴ , БУО	0 / л		
Мікробіологічні показники, що визначають за необхідності ¹				
8	<i>Clostridium perfringens</i> (включаючи спори)*, КУО	0 / 100 мл	не визначається	0 / 100 мл
9	Патогенні ентеробактерії, КУО	0 / л		
10	Ентеровіруси, аденовіруси, антигени ротавірусів, реовірусів, вірусу гепатиту А та інші, БУО	0 / 10 л		
Паразитологічні показники				
11	Патогенні кишкові найпростіші: ооцисти криптоспоридій, ізоспор, цисти лямблій,	0 / 50 л		

	дизентерійних амеб, балантидія кишкового та інші, клітини, цисти, кількість	
12	Кишкові гельмінти, клітини, яйця, личинки, кількість	0 / 50 л

¹ Дослідження питної води з поверхневих джерел чи ґрунтової води за показниками, передбаченими пп. 9 та 10, проводяться у разі виявлення в двох послідовно відібраних пробах води загальних колиформ, E.coli, ентерококів чи колифагів (пп. 3, 4, 5 та 7), а дослідження питної води з підземних артезіанських і міжшарових безнапірних водоносних шарів за показниками, передбаченими пп. 7, 9 та 10, проводяться у разі виявлення в двох послідовно відібраних пробах води загальних колиформ, E.coli чи ентерококів (пп. 3, 4, 5). При цьому дослідження води на вміст збудників інфекційних хвороб вірусної етіології проводяться у разі виявлення в її пробах колифагів, а на вміст збудників бактеріальної етіології - у разі виявлення в її пробах загальних колиформ, E.coli чи ентерококів. Загальні колиформи, E.coli та ентерококи досліджуються у 250 мл питної води або в трьох об'ємах по 100 мл.

Паразитологічні показники (пп. 11, 12) визначають у питній воді з поверхневих та підземних джерел питного водопостачання, що зазнають впливу поверхневих вод та у разі ускладнення санітарно-епідемічної ситуації.

² Для 98 % проб води, відібраних з водопровідної мережі, що досліджувались протягом року.

³ Для 95 % проб води, відібраних з водопровідної мережі, що досліджувались протягом року.

⁴ Визначають додатково у питній воді з поверхневих вододжерел у місцях її надходження з очисних споруд в розподільну мережу, а також в ґрунтових водах.

* індикаторні мікробіологічні показники.

Clostridium perfringens визначаються у питній воді, якщо оцінка ризику показує, що це доцільно. Цей показник визначають у питній воді, що походить з поверхневих та підземних джерел питного водопостачання, що зазнають впливу поверхневих вод. У разі виявлення Clostridium perfringens (включаючи спори) проводять дослідження води на вміст хвороботворних мікроорганізмів, наприклад, криптоспоридій, щоб переконатися у відсутності ризику для здоров'я людини.

** у тому числі технологічна вода підприємств харчової промисловості з урахуванням вимог пункту 3 розділу I Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до питної води, призначеної для споживання людиною», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12 травня 2010 року № 400, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 01 липня 2010 року за № 452/17747 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від _____ № _____) (далі - Державні санітарні норми та правила).

*** для нецентралізованого питного водопостачання.

Таблиця 2

САНІТАРНО-ТОКСИКОЛОГІЧНІ показники безпечності питної води

№ з/п	Найменування показників	Одиниці виміру	Нормативи для питної води			Примітка
			водопровідної ¹ з поверхневих та підземних джерел	з трубчастих та шахтних колодязів, каптажів джерел ²	у місцях розливу у споживчу тару при виробництві фасованої питної води, з пунктів розливу у тару споживача, бюветів	
1	2	3	4	5	6	7
а) неорганічні компоненти						
1	Алюміній**	мг/л	≤ 0,2	не визначається	≤ 0,1	1,2
2	Берилій*	мг/л	≤ 0,0002	не визначається	≤ 0,0002	
3	Бор**	мг/л	≤ 0,5	не визначається	≤ 0,5	3

4	Бромати	мг/л	$\leq 0,01$	не визначається	$\leq 0,01$	4
5	Кадмій**	мг/л	$\leq 0,001$	не визначається	$\leq 0,001$	5
6	Кобальт**	мг/л	$\leq 0,1$	не визначається	$\leq 0,1$	
7	Кремній**	мг/л	≤ 10	не визначається	≤ 10	
8	Миш'як**	мг/л	$\leq 0,01$	не визначається	$\leq 0,01$	
9	Молібден**	мг/л	$\leq 0,07$	не визначається	$\leq 0,07$	
10	Натрій**	мг/л	≤ 200	не визначається	≤ 200	2
11	Нікель	мг/л	$\leq 0,02$	$\leq 0,02$	$\leq 0,02$	
12	Нітрати (за NO_3)	мг/л	≤ 50	≤ 50	$\leq 10 (50)^3$	6
13	Нітрити**	мг/л	$\leq 0,5$	$\leq 3,3$	$\leq 0,1 (0,5)^3$	6
14	Ртуть*	мг/л	$\leq 0,0005$	не визначається	$\leq 0,0005$	7
15	Свинець**	мг/л	$\leq 0,01$	не визначається	$\leq 0,01$	
16	Селен**	мг/л	$\leq 0,01$	не визначається	$\leq 0,01$	
17	Срібло**	мг/л	не визначається	не визначається	$\leq 0,025$	
18	Стронцій**	мг/л	$\leq 7,0$	не визначається	$\leq 7,0$	
19	Сурма (стибій)**	мг/л	$\leq 0,005$	не визначається	$\leq 0,005$	
20	Фториди**	мг/л	для кліматичних зон: $\text{IV} \leq 0,7$ $\text{III} \leq 1,2$ $\text{II} \leq 1,5$	$\leq 1,5$	$\leq 1,5^4$ для кліматичних зон: $\text{IV} \leq 0,7$ $\text{III} \leq 1,2$ $\text{II} \leq 1,5$	
21	Хлорати	мг/л	$\leq 0,7$	не визначається	$\leq 0,25$	8
22	Хлорити	мг/л	$\leq 0,7$	не визначається	$\leq 0,25$	8
23	Хром загальний	мг/л	$\leq 0,05$	не визначається	$\leq 0,05$	
24	Ціаніди (загальна кількість усіх їх форм)**	мг/л	$\leq 0,05$	не визначається	$\leq 0,05$	
б) органічні компоненти						
25	Акриламід	мкг/л	$\leq 0,1$	не визначається	$\leq 0,1$	9
26	Багатоатомні ароматичні вуглеводні (сума концентрацій речовин)	мкг/л	$\leq 0,1$	не визначається	$\leq 0,1$	10
27	Бенз(а)пірен*	мкг/л	$\leq 0,005$	не визначається	$< 0,005$	11
28	Бензол**	мкг/л	$\leq 1,0$	не визначається	$\leq 1,0$	
29	Вінілхлорид	мкг/л	$\leq 0,5$	не визначається	$\leq 0,5$	9
30	Дибромхлорметан**	мкг/л	≤ 10	не визначається	≤ 1	
31	1,2 - дихлоретан**	мкг/л	≤ 3	не визначається	$\leq 0,3$	13
32	Епіхлоргідрин	мкг/л	$\leq 0,1$	не визначається	$\leq 0,1$	9
33	Пестициди	мкг/л	$\leq 0,1$	$\leq 0,1$	$\leq 0,1$	12, 13
34	Пестициди (сума)	мкг/л	$\leq 0,5$	$\leq 0,5$	$\leq 0,5$	12, 14
35	Тригалогенметани (сума)	мкг/л	≤ 100	не визначається	≤ 10	15
36	Тетрахлорвуглець**	мкг/л	≤ 2	не визначається	$\leq 0,2$	

37	Трихлоретилен та тетрахлоретилен (сума) **	мкг/л	≤ 10	не визначається	≤ 1	
38	Формальдегід**	мг/л	$\leq 0,05$	не визначається	$\leq 0,05$	16
39	Хлороформ**	мкг/л	≤ 60	не визначається	≤ 6	

¹ У тому числі технологічна вода підприємств харчової промисловості з урахуванням вимог пункту 3 розділу I Державних санітарних норм та правил.

² Для нецентралізованого питного водопостачання.

³ Норматив, зазначений у дужках, встановлюється для питної води у місцях розливу у споживчу тару при виробництві фасованої газованої питної води, питної води з пунктів розливу та бюветів.

⁴ Норматив встановлюється для питної води у місцях розливу у споживчу тару при виробництві фасованої питної води. Для питної води з пунктів розливу та бюветів норматив встановлюється за кліматичними зонами.

У питній воді визначаються:

дибромхлорметан, тетрахлорвуглець, 1,2-дихлоретан, тетрахлоретилен та трихлоретилен, тригалогенометани, хлороформ - у водопровідній питній воді з поверхневих вододжерел та у питній воді, що призначена для розливу у споживчу тару та тару споживача, якщо вода хлорується в процесі водопідготовки або використовується хлорована вихідна вода;

бромат – якщо вода озонується в процесі водопідготовки або використовується озонована вихідна вода;

кремній, срібло - у разі застосування в процесі водопідготовки відповідних реагентів чи речовин.

* Речовини I класу небезпеки.

** Речовини II класу небезпеки.

Примітки:

1. У разі обробки водопровідної питної води реагентами, що містять алюміній, встановлюється норматив алюмінію – 0,5 мг/л.

2. Алюміній і натрій є індикаторними показниками.

3. В окремих випадках, зокрема, у разі опріснення водопровідної питної води та в регіонах, де геологічні умови можуть призвести до високих концентрацій бору в підземній воді, норматив бору може встановлюватися на рівні $\leq 1,0$ мг/л. Норматив бору може встановлюватися на рівні $\leq 2,4$ мг/л, якщо питна вода виготовляється на морських судах методом опріснення морської води.

4. Якщо можливо, але без зниження ефективності знезараження, слід прагнути до мінімізації концентрації бромату у питній воді. Слід враховувати, що у питній воді утворюється бромат у понаднормативній концентрації, коли вміст бромідів у вихідній воді $\geq 0,15$ мг/л.

5. В окремих випадках, пов'язаних з місцевими умовами, для водопровідної питної води норматив кадмію може встановлюватися на рівні $\leq 0,005$ мг/л.

6. Слід забезпечити дотримання умови, за якою $[\text{нітрат}]/50 + [\text{нітрит}]/3 \leq 1$, де квадратні дужки означають концентрації у мг/л нітратів (NO_3) та нітритів (NO_2), та дотримання нормативу для нітритів $\leq 0,1$ мг/л безпосередньо після очищення питної води.

7. В окремих випадках, пов'язаних з місцевими умовами, для водопровідної питної води норматив ртуті може встановлюватися на рівні $\leq 0,001$ мг/л.

8. Хлорати та хлорити визначаються у питній воді, якщо для її знезараження використовується діоксид хлору. Де це можливо, без шкоди для знезараження слід прагнути до нижчого значення хлоратів та хлоритів у питній воді.

9. Норматив акриламід, вінілхлориду, епіхлоргідрину стосується залишкового вмісту мономеру у питній воді. Ці показники визначаються у разі використання відповідних реагентів та/або матеріалів (для очищення та/або подачі питної води) відповідно до специфікацій, в яких повинна бути вказана максимальна кількість мономеру, що мігрує з відповідного полімеру при контакті з питною водою, або шляхом лабораторного дослідження якості питної води. Дози реагенту та рівень мономера мають відповідати таким вимогам: за дози поліакриламід 1 мг/л вміст акриламід у ньому не повинен бути вище ніж 0,05 %.

10. Сума концентрацій визначених багатоядерних ароматичних вуглеводнів визначається як сума концентрацій: бензо(b)флуорантену, бензо(k)флуорантену, бензо(ghi)перилену, індено(1,2,3-cd)пирену.

11. В окремих випадках, пов'язаних з місцевими умовами, для водопровідної питної води норматив бенз(a)пірену може встановлюватися на рівні $\leq 0,01$ мкг/л.

12. Пестициди включають органічні інсектициди, органічні гербіциди, органічні фунгіциди, органічні нематодици, органічні акарициди, органічні альгіциди, органічні родентициди, органічні слімициди, споріднені продукти (серед них регулятори росту) та їх метаболіти, продукти реакції та розпаду. Перелік пестицидів, що визначаються у питній воді, встановлюється в кожному конкретному випадку та повинен включати тільки ті пестициди, що можуть знаходитись в джерелі питного водопостачання.

13. Норматив $\leq 0,10$ мкг/л встановлюється для кожного окремого пестициду. У разі наявності в джерелі питного водопостачання алдрину, діелдрину, гептахлориду та гептахлорепоксиду їх вміст у питній воді повинен становити $\leq 0,03$ мкг/л для кожної з цих речовин.

14. Сума пестицидів визначається як сума концентрацій кожного окремого пестициду.

15. Сума тригалогенметанів визначається як сума концентрацій хлороформу, бромформу, дибромхлорметану та бромдихлорметану.

16. Формальдегід визначається у разі потенційної можливості його вмісту у питній воді (при використанні пластикових матеріалів, що контактують з питною водою, озонуванні тощо).

Таблиця 3

ФІЗИКО-ХІМІЧНІ показники якості питної води

№ з/п	Найменування показників	Одиниці виміру	Нормативи для питної води			Примітка
			водопровідної ¹ з поверхневих та підземних джерел	з трубчастих та шахтних колодязів, каптажів джерел	у місцях розливу у споживчу тару при виробництві фасованої питної води, з пунктів розливу у тару споживача, бюветів	
1	2	3	4	5	6	7
а) неорганічні компоненти						
1	Діоксид вуглецю	%	не визначається	не визначається	$\geq 0,2 < 0,4$ - для слабогазованої $\geq 0,4$ - для сильногазованої	1
2	Загальна жорсткість*	ммоль/л	$\leq 7,0-10,0$	$\leq 10,0$	$\leq 7,0$	
3	Загальна лужність	ммоль/л	не визначається	не визначається	$\leq 6,5$	2
4	Йод	мкг/л	не визначається	не визначається	≤ 50	1
5	Кальцій	мг/л	не визначається	не визначається	≤ 130	
6	Магній	мг/л	не визначається	не визначається	≤ 80	
7	Мідь	мг/л	$\leq 1,0$	не визначається	$\leq 1,0$	3
8	Поліфосфати (за PO_4^{3-})	мг/л	$\leq 3,5$	не визначається	$\leq 0,6 (3,5)^{**}$	1

9	Сухий залишок*	мг/л	$\leq 1000-1500$	≤ 1500	≤ 1000	4
10	Хлор залишковий вільний	мг/л	$\leq 0,5$	$\leq 0,5$	$< 0,05$	1
б) органічні компоненти						
12	Нафтопродукти	мг/л	$\leq 0,1$	не визначається	$< 0,01$	
13	Поверхнево активні речовини аніонні	мг/л	$\leq 0,5$	не визначається	$< 0,05$	
14	Хлор залишковий зв'язаний	мг/л	$\leq 1,2$	$\leq 1,2$	$< 0,05$	1

¹ У тому числі технологічна вода підприємств харчової промисловості з урахуванням вимог пункту 3 розділу I Державних санітарних норм та правил.

² Для нецентралізованого питного водопостачання.

* Індикаторні фізико-хімічні показники.

** Норматив, зазначений у дужках, установлюється для питної води у місцях розливу у споживчу тару при виробництві фасованої газованої питної води, питної води з пунктів розливу та бюветів.

Примітки:

1. Діоксид вуглецю, йод, поліфосфати, хлор залишковий вільний та зв'язаний визначаються у разі застосування в процесі водопідготовки відповідних реагентів чи речовин.

2. Загальна лужність питної води, насиченої діоксидом вуглецю, визначається до її газування або після дегазації.

3. В особливих випадках, пов'язаних з місцевими умовами, для водопровідної питної води норматив міді може встановлюватися на рівні $\leq 2,0$ мг/л.

4. Якщо рівень сухого залишку в питній воді після її штучного знесолення становить менше 100 мг/л, то вона підлягає домінералізації з метою зменшення будь-якої негативної дії на здоров'я людей, її корозійної активності та поліпшення смаку. Слід враховувати, що тривале споживання демінералізованої води або води з дуже низьким вмістом таких важливих елементів, як кальцій і магній, може загрожувати здоров'ю людини.

Таблиця 4

ІНДИКАТОРНІ ПОКАЗНИКИ якості питної води

№ з/п	Найменування показників	Одиниці виміру	Нормативи для питної води			№ примітки
			водопровідної ¹ з поверхневих та підземних джерел	з трубчастих та шахтних колодязів, каптажів джерел ²	у місцях розливу у споживчу тару при виробництві фасованої питної води, з пунктів розливу у тару споживача, бюветів	
1	2	3	4	5	6	7
Органолептичні						
1	Запах при t					

	20°C та при нагріванні до 60°C	бали	≤ 2 ≤ 2	≤ 3 ≤ 3	$\leq 0 (2)^*$ $\leq 1 (2)^*$	
2	Каламутність	нефелометрична одиниця каламутності НОК (1 НОК = 0,58 мг/л)	$\leq 1,0-3,5$ $\leq 2,6-3,5$ - для підземного вододжерела	$\leq 3,5$	$\leq 0,5 (1,0)^*$	1
3	Кольоровість	градуси	$\leq 20-35$	≤ 35	$\leq 10 (20)^*$	
4	Смак і присмак	бали	≤ 2	≤ 3	$\leq 0 (2)^*$	
Фізико-хімічні						
5	Амоній	мг/л	$\leq 0,5-2,6$	$\leq 2,6$	$\leq 0,1 (0,5)^*$	
6	Водневий показник	одиниці рН	$\geq 6,5$ та $\leq 9,0$	$\geq 6,5$ та $\leq 9,0$	$\geq 6,5$ та $\leq 9,0$	2, 3
7	Електрична провідність при температурі 20°C	мкСм/см	≤ 2500	≤ 2500	≤ 2500	2
8	Залізо загальне	мг/л	$\leq 0,2-1,0$	$\leq 1,0$	$\leq 0,2$	
9	Загальний органічний вуглець (ЗОВ)	мг/л	без аномальних змін	не визначається	без аномальних змін	4
10	Марганець (манган)	мг/л	$\leq 0,05-0,5$	$\leq 0,5$	$\leq 0,05$	
11	Пермагантна окиснюваність	мгО/л	$\leq 5,0$	$\leq 5,0$	$\leq 2,0 (5,0)^*$	5
12	Сульфати	мг/л	$\leq 250-500$	≤ 500	≤ 250	2
13	Хлориди	мг/л	$\leq 250-350$	≤ 350	≤ 250	2

¹ У тому числі технологічна вода підприємств харчової промисловості з урахуванням вимог пункту 3 розділу I Державних санітарних норм та правил.

² Для нецентралізованого питного водопостачання.

* Норматив, зазначений у дужках, установлюється для питної води у місцях розливу у споживчу тару при виробництві фасованої газованої питної води, питної води з пунктів розливу та бюветів.

Каламутність та кольоровість питної води, насиченої діоксидом вуглецю, визначається до її газування або після дегазації.

Примітки:

1. У разі обробки поверхневої води, прагнуть знижувати вміст каламутності у питній воді після обробки до $\leq 1,0$ НОК (нефелометрична одиниця каламутності).

2. Питна вода не повинна викликати корозію, тобто проявляти шкідливу дію на бетонні та металеві конструкції (індикатори - водневий показник, електрична провідність, сульфати, хлориди тощо). Зокрема, це особливо відноситься до води, яка піддається очищенню спеціальними методами (демінералізація, пом'якшення, зворотний осмос тощо).

3. Для питної води після насичення діоксидом вуглецю мінімальний норматив водневого показника може бути знижений (норматив $\geq 4,5$ одиниць рН). Якщо питна вода насичена природним газом, то значення показника може бути нижчим.

4. ЗОВ не потребує визначення у разі постачання питної води у кількості, що становить менше 10 000 м³ на добу, але визначається перманганатна окиснюваність.

5. Перманганатна окиснюваність не потребує визначення у разі визначення ЗОВ.

Таблиця 5

РАДІОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ безпеки питної води

Найменування показників	Одиниці виміру	Нормативи	№ примітки
Сумарна ефективність природної суміші ізотопів U	Бк/л	≤ 1	
Питома активність ²²⁶ Ra	Бк/л	≤ 1	
Питома активність ²²⁸ Ra	Бк/л	≤ 1	
Питома активність ²²² Rn	Бк/л	≤ 100	
Питома активність ¹³⁷ Cs	Бк/л	≤ 2	
Питома активність ⁹⁰ Sr	Бк/л	≤ 2	
Тритій	Бк/л	≤ 100	1
Загальна доза іонізуючого опромінення	мЗв/рік	$\leq 0,1$	2

Примітки:

1. Частота державного моніторингу встановлюється відповідно до вимог, наведених у додатку 7 до цих Державних санітарних норм та правил.

2. За винятком тритію, калію - 40, радону та продуктів розпаду радону; частота, методи та місцезнаходження пунктів моніторингу встановлюються згідно з пунктом 10 розділу III Державних санітарних норм та правил та додатком 7 до Державних санітарних норм та правил.

Таблиця 6

ДОЗОВІ КОЕФІЦІЄНТИ радіонуклідів у разі внутрішнього надходження

Категорія радіонукліда	Радіонуклід	Дозовий коефіцієнт, мЗв/Бк
1. Ланцюг розпаду природного урану	Уран-238 (²³⁸ U)	$4,5 \times 10^{-5}$
	Уран-234 (²³⁴ U)	$4,9 \times 10^{-5}$
	Радій -226 (²²⁶ Ra)	$2,8 \times 10^{-4}$
	Свинець-210 (²¹⁰ Pb)	$6,9 \times 10^{-4}$
	Полоній (²¹⁰ Po)	$1,2 \times 10^{-3}$
2. Ланцюг розпаду природного торію	Радій-228 (²²⁸ Ra)	$6,9 \times 10^{-4}$
3. Штучні	Цезій-137 (¹³⁷ Cs)	$1,3 \times 10^{-5}$
	Стронцій -90 (⁹⁰ Sr)	$2,8 \times 10^{-5}$

Таблиця 7

ПОКАЗНИКИ для оцінки ризиків внутрішнього водопроводу

(внутрішньої розподільчої мережі)

Найменування показників, одиниці виміру	Нормативи для питної води	Примітка
Legionella, КОЕ	< 1000 / л	Для визначення Legionella проби відбирають у точках ризику їх поширення. Навіть якщо фактичне значення показника нижче нормативу, наприклад, у випадках інфекційної активності і спалахів, слід підтвердити джерело інфекції та визначити вид Legionella
Свинець, мг/л	$\leq 0,01$ (0,005) ¹	

¹ Норматив, зазначений у дужках, застосовується з 12.01.2036 року.

Додаток 2
до Державних санітарних норм та
правил «Гігієнічні вимоги до питної
води, призначеної для споживання
людиною»
(пункт 29 розділу III)

ПОКАЗНИКИ

фізіологічної повноцінності мінерального складу питної води

Найменування показників	Одиниці виміру	Рекомендовані нормативи, у межах
Загальна жорсткість	ммоль/л	1,5 - 7,0
Загальна лужність	ммоль/л	0,5 - 6,5
Йод	мкг/л	20 - 30
Калій	мг/л	2 - 20
Кальцій	мг/л	25 - 75
Магній	мг/л	10 - 50
Натрій	мг/л	2 - 20
Сухий залишок	мг/л	200 - 500
Фториди	мг/л	0,7 - 1,2

Додаток 3
до Державних санітарних норм та
правил «Гігієнічні вимоги до питної
води, призначеної для споживання
людиною»
(пункт 35 розділу III)

САНІТАРНИЙ ПАСПОРТ

(назва інженерної споруди нецентралізованого питного водопостачання населення
(бювет, колодязь чи каптаж джерела))

від «___» _____ 20___ року

№ _____

Місцезнаходження споруди:

вулиця _____

населений пункт _____

район _____

область _____

1. Загальні відомості:

1) власник _____;

2) кількість водокористувачів _____;

3) дата введення в експлуатацію _____;

4) дата останнього ремонту _____.

2. Технічні характеристики:

1) місце розташування водозабору:

глибина (м) _____;

водоносний горизонт _____;

ємність чи об'єм камери накопичення (м³) _____;

дебіт (м³/добу) _____;

2) влаштування бювету:

глибина статичного рівня води в свердловині _____;

зміна рівня води в свердловині протягом часу її експлуатації, характер, величина та можлива причина _____;

улаштування оголовка свердловини _____;

тип розподільної колонки, наявність павільйону тощо _____;

перелік обладнання та пристроїв, що використовуються, їх характеристика _____;

3) влаштування шахтного колодязя:

наявність глиняного «замка» навколо колодязя, його розмір _____;

відведення стоку від колодязя _____;

огорожа _____;

навіс над колодязем _____;

зруб колодязя, його висота _____;

матеріал стінок колодязя _____;

ремонтні скоби _____;

ємність для забору води _____;

утеплення колодязя (матеріал) _____;

4) влаштування трубчастого колодязя (свердловини):

глибина постійного рівня води від поверхні _____;

зміна рівня води протягом часу експлуатації, характер, величина та можлива причина _____;

матеріал стінок трубчастого колодязя, наявність фільтрів, матеріал фільтра _____;

улаштування оголовка _____;

спосіб підйому води (електричним чи ручним насосом) _____;

наявність глиняного «замка», водовідведення, підставки під ємність тощо _____

_____;

5) влаштування каптажу джерела:

наявність глиняного «замка» навколо каптажу, його радіус _____;

відведення стоку від каптажу _____;

огорожа каптажу _____;

піддонник, кришка (люк) _____;

висота горловини каптажної споруди _____;

матеріал стінок, дна камери накопичення _____;

технічний стан водорозбірної труби _____;

переливна стіна у каптажній споруді _____;

технічний стан переливної труби, водовідведення _____;

ремонтні скоби, східці _____.

3. Санітарно-гігієнічна характеристика (на момент оформлення Санітарного паспорта):

1) проведення дезінфекції споруди та знезараження води (дата, реагенти тощо)

_____;

2) результати лабораторних досліджень води за мікробіологічними та хімічними показниками, (дата виконання, оцінка, прізвище, ім'я по батькові (за наявності) виконавця, назва лабораторії)

_____;

3) рекомендації щодо утримання споруди, термін наступної дезінфекції, досліджень води

_____.

Власник споруди

(прізвище та ініціали)

(підпис)

Посадова особа територіального органу
центрального органу виконавчої влади, що
реалізує державну політику у сфері санітарного
та епідемічного благополуччя населення

(найменування закладу,

(власне ім'я та прізвище)

(підпис)

М. П.

Додаток 4
до Державних санітарних норм та
правил «Гігієнічні вимоги до питної
води, призначеної для споживання
людиною»
(пункт 36 розділу III)

ВИМОГИ

до влаштування шахтних колодязів, трубчастих колодязів (свердловин) та каптажів джерел

I. Вимоги до влаштування шахтних колодязів

1. Під час влаштування шахтних колодязів (далі – колодязів) необхідно дотримуватись таких вимог:

- 1) ізолювати колодязь від проникнення поверхневого стоку (дощових і талих вод);
- 2) влаштування стінок колодязя проводити переважно монолітним залізобетоном, бетонними або залізобетонними кільцями, а за їх відсутності – керамікою, цеглою, каменем або деревом. Стінки колодязя повинні бути щільними, без шпарин;
- 3) каміння для влаштування стінок колодязя повинно бути з міцних стійких порід та укладатись на цементний розчин;
- 4) у разі використання дерев'яних зрубів слід застосовувати колоди завтовшки не менше ніж 0,25 м, прямі, без глибоких шпарин і червоточин, не уражені грибком, витримані (заготовлені не менше ніж за 5 – 6 місяців до їх використання). При цьому перевагу необхідно надавати таким породам дерева, як модрина, вільха, в'яз чи берест, але можна застосовувати також дуб і сосну (дуб та сосна з початку експлуатації можуть надавати воді присмак та запах). Вінця надводної частини зрубу можна робити з колод або брусів сосни або ялини;
- 5) підводну частину стінок колодязя потрібно заглиблювати у водоносний горизонт не більше ніж на один метр для кращого його розкриття та збільшення шару води. При слабкому водоносному потоці необхідно розширити зруб колодязя у нижній частині;

2. У разі влаштування колодязя в галькових, гравелистих ґрунтах або у скельних породах, що обвалюються, дно колодязя не закріплюють, а у стінках водоприймальної частини передбачаються створи діаметром 15 – 30 мм, розташовані у шахматному порядку через 0,2 – 0,3 м (дірчатий фільтр) для надходження води в колодязь.

3. У разі влаштування колодязя у піщаних ґрунтах на його дні влаштовують зворотний піщано-гравійний фільтр (із декількох шарів ретельно відмитого піску та гравію з укладанням у нижній частині фільтра дрібних фракцій 0,1 – 1,0 мм, у верхній – великих 2 – 10 мм, при цьому товщина кожного шару 0,1 – 0,15 м, загальна товщина – 0,4 – 0,5 м) або фільтр з пінобетону, а в стінках водоприймальної частини колодязя також влаштовують фільтри з пінобетону.

4. У разі влаштування колодязя у відкритих котловинах на дні колодязя влаштовують гравійні фільтри.

5. Для опущення в колодязь людини з метою його чистки та ремонту в стінки колодязя необхідно вставити металеві скоби, розміщені у шахматному порядку на відстані 0,3 м одна від одної.

6. Наземна частина колодязя (оголовок), призначена для захисту шахти від забруднення та спостереження за водозабором, влаштовується не менш як на 0,8 м вище поверхні землі. З метою захисту від засмічення оголовок повинен щільно закриватись кришкою з металу чи дерева або мати залізобетонне покриття з люком, який також закривається кришкою. Зверху оголовка влаштовують дашок, навіс або оголовок вміщують у будку.

7. Для підйому води із колодязя слід застосовувати насоси (краще електрозанурювальні). Зливна труба насоса повинна мати гачок для підвішування відра. У разі неможливості застосування насоса допускається обладнання колодязя коловоротом або міцно прикріпленим «журавлем» з відром для загального користування.

8. Біля колодязя слід влаштовувати підставку для відер, навколо споруди повинні бути огорожа (радіусом не менше 2 м) з воротами (хвірткою) та стежка із твердим покриттям (від воріт до колодязя).

9. Для захисту колодязя від забруднення поверхневими стоками слід влаштовувати перехоплюючі канави, які відводять стоки від колодязя, навколо колодязя необхідно робити «замок» із гарно замішаної та пошарово утрамбованої глини чи масного суглинку (глибиною 2 м і шириною 1 м) або бетонувати (асфальтувати) майданчик радіусом не менше ніж 2 м на основі з щебеню товщиною 15 – 20 см та з ухилом від колодязя.

10. Навколо колодязя, розміщеного у водопроникаючих ґрунтах (піски, піщано-гравійні, піщано-галькові) з невеликим (2 м) покриттям супіску, суглинків, необхідно цементувати майданчик радіусом не менше ніж 2 м та з ухилом від колодязя.

II. Вимоги до влаштування трубчастих колодязів (свердловин)

1. За своєю будовою трубчастий колодязь є свердловиною (далі – трубчастий колодязь), яка обладнана водяним фільтром, водопіднімальною трубою і насосом. Якщо ґрунт, в якому будують колодязь, дуже слабкий або глибина колодязя велика, свердловину необхідно укріпити обсадними трубами. Трубчасті колодязі бувають неглибокі та глибокі. Підйом води з трубчастого колодязя здійснюється за допомогою ручного або електричного насоса.

2. Оголовок трубчастого колодязя повинен бути вище поверхні землі на 0,8 – 1,0 м та герметично закритим, мати кожух та зливну трубу з гаком для відра. Навколо оголовка колодязя влаштовують відмостки, водовідведення та глиняний «замок», а також підставку для відер, як і для шахтного колодязя.

3. Неглибокі трубчасті колодязі (абіссінські) можуть бути індивідуального та громадського користування. Їх необхідно влаштовувати на ділянках, де рівень залягання ґрунтових вод не дуже глибокий – до 7 – 9 м. Такий колодязь є більш захищеним, ніж шахтний.

4. Глибокі трубчасті колодязі зазвичай слід використовувати, якщо глибина залягання водоносного шару перевищує 9 м.

III. Вимоги до влаштування каптажів джерел

1. Забирання води з висхідного джерела здійснюють через дно каптажної камери, з низхідного – через отвори стін камери. Каптажні камери низхідних джерел повинні мати водонепроникні стінки (за винятком стіни з боку водоносного горизонту) і дно, що забезпечується влаштуванням глиняного «замка». У камерах висхідних джерел глиняний «замок» потрібно влаштовувати по всьому периметру стін. Матеріалом для стін та дна каптажу джерела повинні бути такі самі матеріали, як і для облаштування колодязів. Водоносний горизонт перекривають стінкою з отворами або пористою плитою з пінобетону.

2. З метою запобігання забрудненню води в каптажі джерела піском (частинками породи) необхідно передбачати засипку з гравію та піску із зростаючою за напрямком руху води величиною зерен (від 0,2 до 10 мм) зі сторони потоку води, а також відстоювання води, для чого камеру каптажу розділяють переливною стінкою на два відділення, одне з яких – приймальне – для відстоювання води, а друге – для забору освітленої води, які обладнують трубопроводами спорожнення.

3. У камері каптажу освітленої води влаштовують водорозбірну та переливну труби діаметром 100 мм і більше, які розраховують на найбільший дебіт джерела. Переливна труба на кінці повинна мати щільну сітку та клапан-захлопку (на водорозбірній трубі наявність сітки не обов'язкова).

Водорозбірну трубу обладнують краном, гаком для підвішування відер та відводять на відстань 1 – 2 м від каптажу джерела. На поверхні землі, де закінчується труба, влаштовують забрукований лоток для відведення залишків води.

Воду із переливної труби необхідно відводити в інший від водорозбірної труби бік і під нею також обладнати лоток для відведення надлишків води. Переливна труба повинна сполучатися з відвідним лотком методом «розриву струменя».

4. Під краном з каптажу джерела слід влаштувати підставку для відер. Після відповідного переобладнання допускається використання для каптажу резервуара чистої води, обладнаного водорозбірною та переливною трубами тощо.

5. Каптажні камери повинні бути захищені від поверхневих забруднень, промерзання та затоплення поверхневими водами, для чого слід передбачити спорудження глиняного «замка», відвідних каналів та брукування біля каптажної споруди. Взимку камери утеплюють для захисту від промерзання такими самими матеріалами, як і шахтний колодязь.

Горловина каптажної камери з люком та кришкою повинна бути вища від поверхні землі не менше ніж на 0,8 м. Над камерою розміщують павільйон, а територію навколо неї огорожують. Огорожа повинна бути радіусом не менше ніж 2 м.

6. Для забезпечення можливості огляду, чистки та дезінфекції каптажу у стінці камери необхідно влаштовувати двері та люки, сходи або скоби. Вхід до камери слід розміщувати не над водою, а віднести його у бік, щоб забруднення не потрапляли у воду. Двері та люки повинні бути влаштовані над поверхнею землі не менше ніж на 0,4 м та мати надійні замикаючі пристрої.

7. Для вентиляції каптажу джерела необхідно влаштовувати вентиляційні труби, виведені не менше ніж на 2 м вище поверхні землі, діаметром не менше ніж 100 мм з дефлектором чи ковпаком із сіткою.

Розміри і кількість стояків вентиляційної системи визначаються згідно з розрахунками у проектній документації.

Додаток 5
до Державних санітарних норм та
правил «Гігієнічні вимоги до питної
води, призначеної для споживання
людиною»
(пункт 18 розділу IV)

ВИМОГИ

щодо санації (дезінфекції) шахтних колодязів

1. Санацію за епідемічними показаннями починають з дезінфекції підводної частини шахтного колодязя (далі – колодязь) об'ємним способом. Для цього визначають об'єм води в колодязі і розраховують необхідну кількість хлорного вапна чи кальцію гіпохлориту за формулою:

$$P = (E \cdot C \cdot 100) / H,$$

де: P – кількість хлорного вапна чи кальцію гіпохлориту (г);

E – об'єм води в колодязі (м³);

C – задана концентрація активного хлору у воді колодязя (100 – 150 г/м³), достатня для дезінфекції стінок зрубу та гравійного фільтра на дні;

100 – постійний числовий коефіцієнт;

H – вміст активного хлору в хлорному вапні чи в кальції гіпохлориту (%).

Для дезінфекції підводної частини колодязя об'ємним способом можуть використовуватись інші дезінфекційні засоби, зареєстровані відповідно до вимог Порядку державної реєстрації (перереєстрації) дезінфекційних засобів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 липня 2006 року № 908, згідно з інструкцією до таких засобів.

2. Якщо вода у колодязі холодна (+4° С – +6° С), кількість хлорвмісного препарату для дезінфекції колодязя об'ємним способом збільшують вдвічі.

3. Розрахункову кількість дезінфекційного засобу розчиняють у невеликій кількості води, наливої у відро, до отримання рівномірної суміші, прояснюють відстоюванням і виливають цей розчин у колодязь. Воду в колодязі добре перемішують протягом 15-20 хв. жердинами чи частим опусканням та підніманням відра на тросі, колодязь закривають кришкою і залишають на 1,5-2,0 години.

4. Після попередньої дезінфекції колодязь повністю звільняють від води за допомогою насоса чи відрами. Перед тим, як людині спуститись у колодязь, перевіряють, чи не накопичився там СО₂, для чого у відрі на дно колодязя опускають запалену свічку. Якщо вона гасне, то працювати можна тільки в ізолювальному засобі індивідуального захисту органів дихання.

5. Після попередньої дезінфекції колодязь очищають від предметів, що потрапили в нього, та мулу. Стінки колодязя чистять механічним способом від забруднень та обростання і у разі необхідності ремонтують. Вибраний з колодязя бруд та мул складають у ямі на відстані не менше

20 м від колодязя на глибину 0,5 м, заливають 10 % розчином хлорного вапна чи 5 % розчином гіпохлориту кальцію та закопують.

6. Для остаточної дезінфекції спочатку зовнішню та внутрішню поверхню стінок колодязя зрошують з гідропульта 5 % розчином хлорного вапна чи 3 % розчином кальцію гіпохлориту з розрахунку 0,5 л на 1 м² площі стінок колодязя. Потім вичікують, доки колодязь наповниться водою до звичайного рівня, після чого дезінфікують підводну його частину об'ємним способом із розрахунку 100-150 мг активного хлору на 1 л води в колодязі протягом 6-8 год. Після закінчення зазначеного терміну визначають наявність залишкового хлору у пробі води, яку відбирають, за запахом. Якщо запах хлору відсутній, додають 1/4 чи 1/3 частину від початкової кількості препарату і чекають ще 3-4 години.

Після завершення проведення остаточної дезінфекції відбирають пробу води і направляють її до лабораторії відповідного профілю для бактеріологічного й фізико-хімічного аналізу (не менше ніж 3 дослідження через кожні 24 години).

7. Дезінфекцію колодязя з профілактичною метою починають з визначення об'єму води в колодязі. Потім повністю відкачують воду, чистять та ремонтують колодязь, дезінфікують зовнішню та внутрішню поверхню стінок колодязя методом зрошення, чекають, поки колодязь наповниться водою, і дезінфікують підводну частину об'ємним способом.

Додаток 6
до Державних санітарних норм та
правил «Гігієнічні вимоги до питної
води, призначеної для споживання
людиною»
(пункт 18 розділу IV)

ВИМОГИ

щодо знезараження води в шахтних колодязях за допомогою дозувальних патронів

1. Підставами для знезараження води в шахтному колодязі (далі – колодязь) є її невідповідність гігієнічним вимогам за мікробіологічними та паразитологічними показниками безпечності, наявність ознак забруднення води за фізико-хімічними показниками безпечності та якості (знезаражують до виявлення джерела забруднення та отримання позитивних результатів після санації), неефективна санація (дезінфекція) колодязя, наявність вогнищ кишкових інфекцій в населеному пункті (проводиться після санації (дезінфекції) колодязя до моменту повної ліквідації вогнищ).

2. Воду в колодязі знезаражують за допомогою дозувального патрона за умови обов'язкового контролю її стану. Тривале знезараження води за допомогою дозувальних патронів не може бути ефективним без попередньої санації (дезінфекції) колодязя.

3. Дозувальні патрони становлять собою циліндричної форми керамічні з пористими стінками ємності місткістю 250, 500 або 1000 см³, які заповнюють кальцієм гіпохлориту чи хлорним вапном і занурюють у колодязь.

4. Для тривалого знезараження питної води необхідну кількість кальцію гіпохлориту, який вміщує 52 % активного хлору, розраховують за формулою

$$X_1 = 0,07 \cdot X_2 + 0,08 \cdot X_3 + 0,02 \cdot X_4 + 0,14 \cdot X_5,$$

де: X_1 – кількість препарату, що необхідна для заповнення патрона (кг);

X_2 – об'єм води у колодязі (м³);

X_3 – дебіт колодязя (м³/год), визначають експериментально;

X_4 – водозабір (м³/добу), визначають шляхом опитування населення;

X_5 – хлоропоглинання води (мг/л), визначають експериментально.

У випадку застосування хлорного вапна, яке вміщує 25 % активного хлору, розрахункова кількість реагенту збільшується у 2 рази.

Якщо вміст активного хлору у реагенті не відповідає розрахунковому, то здійснюють перерахунок за формулою

$$P = (X_1 \cdot H_1) / H_2,$$

де: Р – кількість хлорного вапна чи кальцію гіпохлориту (кг);

X_1 – кількість реагенту, що необхідна для заправки патрона (кг);

H_1 – вміст активного хлору в препараті, що прийнято у розрахунок (52 % для гіпохлориту або 25 % для хлорного вапна);

H_2 – фактичний вміст активного хлору у препараті (%).

5. Під час знезараження води в колодязі взимку розрахункову кількість препарату збільшують удвічі.

6. Для визначення дебіту – кількості води ($u\text{ м}^3$), що можна отримати з колодязя за 1 годину, протягом певного часу швидко відкачати з нього воду, вимірюючи її кількість, а тоді реєструють час відновлення попереднього рівня води й розраховують за формулою:

$$D = (V \cdot 60)/t,$$

де: D – дебіт колодязя ($\text{м}^3/\text{год}$);

V – об'єм відкачаної води (м^3);

t – сумарний час, що складається із часу відкачування та відновлення рівня води в колодязі (хв.);

60 – постійний коефіцієнт.

7. Перед заповненням патрон попередньо витримують у воді протягом 3-5 годин, потім заповнюють розрахованою кількістю знезаражуючого реагенту, додають 100-300 см^3 води та щільно перемішують (до утворення рівномірної суміші). Після цього патрон закривають керамічною або гумовою пробкою, підвішують у колодязі та занурюють у товщу води приблизно на 0,5 м нижче від верхнього рівня і на 0,2-0,5 м вище від дна колодязя.

8. Контроль за концентрацією активного залишкового хлору у воді колодязя проводять через 6 годин після занурення дозувального патрона. Якщо концентрація залишкового активного хлору у воді нижча за 0,5 мг/л, необхідно занурити додатковий патрон та провести після цього відповідний контроль ефективності знезараження. Якщо концентрація залишкового активного хлору у воді значно вища за 0,5 мг/л, витягують один із патронів і проводять відповідний контроль ефективності знезараження. Надалі контролюють концентрацію залишкового активного хлору не рідше одного разу на тиждень, перевіряючи також мікробіологічні показники безпечності питної води.

9. Періодичність заміни патрона, яку виконують фахівці відповідного напряму підготовки складає 3-4 тижні. Патрон витягують з колодязя, видаляють з нього рештки препарату, ретельно промивають. Для очищення пор від солей кальцію карбонату патрон занурюють у слабкий розчин оцтової кислоти (1:250) на 1-6 годин залежно від інтенсивності осаду. Потім знову промивають чистою водою та висушують, заповнюють кальцієм гіпохлориту чи хлорним вапном і занурюють у колодязь. Така обробка дозволяє використовувати патрон багаторазово.

Додаток 7
до Державних санітарних норм та
правил «Гігієнічні вимоги до питної
води, призначеної для споживання
людиною»
(пункт 1 розділу IV)

МІНІМАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ПРОГРАМИ ВИРОБНИЧОГО КОНТРОЛЮ (МОНІТОРИНГУ) БЕЗПЕЧНОСТІ ТА ЯКОСТІ ПИТНОЇ ВОДИ

1. Виробничий контроль (моніторинг) безпечності та якості питної води проводиться з метою:

1) підтвердження вжиття заходів з контролю ризиків для здоров'я людей на всіх етапах постачання питної води - на водозбірній площі та водозаборі, під час її обробки, зберігання для розподілення, а також підтвердження, що питна вода є безпечною та якісною;

2) надання інформації про безпечність та якість питної води і демонстрації її відповідності вимогам Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до питної води, призначеної для споживання людиною», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12 травня 2010 року № 400, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 01 липня 2010 року за № 452/17747 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від _____ № _____) (далі - Державні санітарні норми та правила);

3) визначення прийнятніших заходів зниження ризиків негативного впливу питної води на здоров'я людей.

2. Програма виробничого контролю (моніторингу) є одним із розділів регламенту, що розробляється відповідно до вимог пункту 16 розділу III Державних санітарних норм та правил.

3. Програму виробничого контролю (моніторингу) розробляють з урахуванням наступних показників і періодичності відбору проб:

1) кишкова паличка (*E.coli*), ентерококи, коліформні бактерії, загальне мікробне число при $t\ 22^{\circ}\text{C}$, кольоровість, каламутність, смак і присмак, запах, водневий показник, електрична провідність досліджуються відповідно до періодичності згідно з таблицею 1 цього додатка. Крім цього, амоній та нітрити досліджуються у разі використання хлорування з амонізацією, алюміній та залізо – у разі використання відповідних реагентів для обробки питної води. Інші показники також визначаються, якщо вони можуть нести потенційну загрозу для здоров'я людей і, у відповідних випадках, на підставі оцінки ризику.

Кишкова паличка (*E.coli*), ентерококи вважаються «основними» параметрами і частота їх визначення не може бути зменшена через оцінку ризику;

2) всі показники, що не визначаються згідно з підпунктом 1 цього додатка, та зазначені у Державних санітарних нормах та правилах, повинні досліджуватися принаймні з періодичністю, наведеною в таблиці 1 цього додатка, якщо інша частота відбору проб не визначена на основі оцінки ризику.

Частота відбору проб питної води

Об'єм питної води, що виробляється або розподіляється у межах зони постачання (потужність), м ³ на добу (див. примітки 1 та 2)		Показники за пп. 1 п.3, кількість проб на рік (див. примітку 3)	Показники за пп. 2 п.3, кількість проб на рік (див. примітку 3)
	≤ 100	> 0	> 0
> 100	≤ 1 000	4	1
> 1 000	≤ 10 000	4 для перших 1 000 м ³ /добу +3 для кожної наступної 1 000 м ³ /добу та частини вказаного від загального об'єму	1 для перших 1 000 м ³ /добу +1 для кожних наступних 4500 м ³ /добу та частини вказаного від загального об'єму
> 10 000	≤ 100 000		3 для перших 10 000 м ³ /добу +1 для кожних наступних 10 000 м ³ /добу та частини вказаного від загального об'єму
> 100 000			12 для перших 100 000 м ³ /добу +1 для кожних наступних 25 000 м ³ /добу та частини вказаного від загального об'єму

Примітки:

1. Зона постачання - географічно позначена зона, в яку питна вода надходить з одного або декількох джерел питного водопостачання і якість питної води можна розглядати як подібну.
2. Об'єми питної води слід приймати середні протягом календарного року. Замість об'єму питної води на добу можна використовувати кількість жителів у зоні постачання, з урахуванням того, що одна особа споживає 0,2 м³/добу (або 200 л/добу) питної води.
3. Частота відбору проб розраховується наступним чином. Якщо об'єм води на добу – 4300 м³/добу слід відібрати 16 проб питної води на рік (4 для першої 1000 м³/добу + 12 для додаткових 3300 м³/добу).

4. Програма виробничого контролю (моніторингу) повинна бути заснована на результатах оцінки ризику за наступними вимогами:

1) можливо передбачати внесення змін до переліку показників та періодичності їх досліджень, що зазначені у підпунктах 1 і 2 пункту 3, таблиці 1 цього додатка, за умови проведення оцінки ризику відповідно до пункту 4 цього додатка;

2) оцінка ризику засновується на загальних принципах оцінки ризику, що викладені у міжнародних стандартах, таких як стандарт DIN EN 15975-2:2013 «Безпека питного водопостачання. Методичні рекомендації з управління ризиками та кризовими ситуаціями. Частина

2: Управління ризиками», який стосується «безпеки питного водопостачання, керівних принципів управління ризиками і кризами»;

3) під час проведення оцінки ризику беруть до уваги результати програми державного моніторингу вод, розробленої згідно з Порядком здійснення державного моніторингу вод, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 року № 758 (далі – програма державного моніторингу вод), якщо водозабір в середньому протягом року становить більше ніж 100 куб. метрів на добу;

4) на підставі результатів оцінки ризику, перелік показників безпечності та якості питної води, наведений у підпунктах 1 і 2 пункту 3 цього додатка, розширюють та/або частоту відбору проб, яка зазначена у таблиці 1 цього додатка, збільшують за наявності таких умов:

перелік показників або частота відбору проб, що викладені у таблиці 1, не є достатніми для виконання вимог пунктів 8 і 9 розділу IV Державних санітарних норм та правил;

додатково досліджують показники згідно з пунктом 2 розділу III Державних санітарних норм та правил;

необхідно надати відповідні гарантії для виконання вимог підпункту 1 пункту 1 цього додатка;

5) на підставі результатів оцінки ризику, перелік показників, наведений у підпунктах 1 і 2 пункту 3 цього додатка, і частота відбору проб, що зазначена у таблиці 1 цього додатка, можуть бути зменшені у разі дотримання наступних умов:

частота відбору проб для кишкової палички (*E.coli*) та ентерококів не повинна бути зменшена у порівнянні з наведеною у таблиці 1 цього додатка;

для всіх інших показників місце і частота відбору проб для визначення конкретного показника повинні визначатися залежно від походження відповідної речовини, а також мінливості і довгострокової тенденції її вмісту з урахуванням вимог до пунктів відповідності якості питної води, а також пункту 24 розділу III Державних санітарних норм та правил;

зменшити мінімальну частоту відбору проб за одним із показників, що зазначена у таблиці 1 цього додатка, можливо, якщо значення показника за результатами досліджень протягом не менше 3-х років через рівні проміжки часу з точок відбору проб, які є репрезентативними для усієї зони постачання, складають менш ніж 60 % від нормативу встановленого Державними санітарними нормами та правилами;

видалити показник з переліку показників, що підлягають виробничому контролю (моніторингу) згідно з таблицею 1 цього додатка, можливо, якщо значення показника за результатами досліджень протягом не менше 3-х років через рівні проміжки часу з точок відбору проб, які є репрезентативними для усієї зони постачання, складає менш ніж 30 % від нормативу встановленого Державними санітарними нормами та правилами;

видалення певного набору показників, що зазначені в таблиці 1 цього додатка, зі списку показників, що підлягають виробничому контролю (моніторингу), повинні ґрунтуватися на результатах оцінки ризику, за результатами досліджень проведених відповідно до програми державного моніторингу вод джерел питного водопостачання та підтверджуючи, що здоров'я людини захищене від несприятливих впливів будь-якого забруднення питної води;

частота відбору проб для визначення конкретного показника може бути зменшена або показник може бути видалений зі списку показників, що підлягають виробничому контролю (моніторингу), як зазначено в абзацах четвертому та п'ятому підпункту 5 пункту 4 цього додатка, в тому разі, якщо оцінка ризику підтверджує, що жоден фактор, який потенційно може очікуватися, ймовірно, не призведе до погіршення якості питної води;

б) оцінка ризику проводиться за участі наукової установи гігієнічного профілю з напрямком діяльності у сфері питного водопостачання, переглядається щонайменше один раз на шість років та затверджується розробниками програми виробничого контролю (моніторингу).

5. Відбір проб питної води здійснюють в найпроблемніших місцях. У разі наявності водопровідної мережі проби можуть відбиратися у межах зони подачі або очисних споруд (резервуар чистої води) для конкретних показників, якщо може бути доведено, що рівень показника не може погіршуватися протягом транспортування питної води у водопровідній мережі. Наскільки це можливо, кількість зразків повинна бути рівномірно розподілена у часі і місці.

6. Проби для певних хімічних показників (зокрема, міді, свинцю і нікелю), повинні бути відібрані з крану споживача без попереднього зливання. Слід приймати випадковий денний час для відбору одного літра питної води. В якості альтернативи, можливо відбирати проби у визначений з урахуванням місцевих умов час, якщо це не призведе до зменшення числа випадків невідповідності на рівні зони постачання, ніж з використанням випадкового методу в денний час.

7. Проби для дослідження мікробіологічних показників повинні бути відібрані і оброблені відповідно до національного або міжнародного стандарту (EN ISO 19458:2006 «Якість води. Відбір проб для мікробіологічного аналізу», мета відбору проб В).

8. Відбір проб в розподільній мережі, за винятком відбору в крані споживачів, повинен проводитися відповідно до національного або міжнародного стандарту (ISO 5667-5:2006 «Якість води. Відбір проб. Частина 5: Інструкція щодо відбору проб питної води з очисних споруд і трубопроводних розподільних систем»). Для мікробіологічних показників, відбір проб в розподільній мережі повинен бути прийнятий і оброблений відповідно до національного або міжнародного стандарту (EN ISO 19458:2006 «Якість води. Відбір проб для мікробіологічного аналізу», мета відбору проб А).

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про внесення
змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 12 травня
2010 року № 400»

1. Мета

Проект наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 12 травня 2010 року № 400» (далі – проєкт акта) розроблено з метою удосконалення вимог законодавства до якості та безпеки питної води у відповідності до вимог законодавства Європейського Союзу.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проблема якості питної води для України була і продовжує залишатися вкрай актуальною і надзвичайно гострою. До цієї проблеми сьогодні привернута увага у всьому світі і не тільки тому, що вода є незамінним продуктом для життя людини, але ще й тому, що вживання неякісної питної води може призвести до виникнення інфекційної та неінфекційної захворюваності з тяжкими і навіть летальними наслідками.

Відповідно до Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» до основних засад зовнішньої політики України належить інтеграція в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в Європейському Союзі. Після набрання чинності Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, Україна зобов'язалася імплементувати законодавство Європейського Союзу в галузі довкілля, зокрема, Директиву 98/83/ЄС щодо води, призначеної для споживання людиною (із змінами) (Council Directive 98/83/EC of 3 November 1998 on the quality of water intended for human consumption // Official Journal of the European Communities. 27.10.2015. P. 1-36).

Зокрема, у січні 2021 року набула чинності нова редакція Директиви ЄС щодо якості води, призначеної для споживання людиною (Директива 2020/2184).

З урахуванням зазначеного, та на виконання пункту 2 протоколу наради з питань про стан виконання рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 липня 2021 року «Про стан водних ресурсів України», уведеного в дію Указом Президента України від 13 серпня 2021 року № 357, в частині забезпечення населення якісною питною водою, від 26 листопада 2021 року розроблено зазначений проєкт акта.

Основні положення проєкту акта

Проектом акта передбачено внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 12 травня 2010 року № 400, зокрема викладення Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до питної води, призначеної для споживання людиною» у новій редакції.

4. Правові аспекти

У даній сфері суспільних відносин діють такі нормативно-правові акти: Закони України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту акта не потребує додаткового фінансування з державного та/або місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проєкт акта потребує проведення публічних консультацій.

Проєкт акта не стосується питань соціально-трудової сфери, функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, тому не потребує погодження уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноважених представників всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженого із захисту державної мови.

Проєкт акта потребує погодження з Міністерством розвитку громад та територій України, Міністерством економіки України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Державною службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, Державною регуляторною службою України, Національною академією медичних наук України.

Проєкт акта потребує здійснення державної реєстрації в Міністерстві юстиції України.

7. Оцінка відповідності

У проєкті акта наявні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

У проєкті акта відсутні положення, що: стосуються прав та свобод, гарантованих Конституцією про захист прав людини і основоположних свобод; що впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією; створюють підстави для дискримінації.

Проєкт акта не стосується питань інформатизації, електронного урядування, формування і використання національних електронних інформаційних ресурсів, розвитку інформаційного суспільства, електронної демократії, надання адміністративних послуг або цифрового розвитку, тому не потребує проведення цифрової експертизи Міністерством цифрової

трансформації України.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводилися.

8. Прогноз результатів

Реалізація проєкту акта не матиме впливу на розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; ринок праці, рівень зайнятості населення; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Реалізація проєкту акта матиме вплив на громадське здоров'я за рахунок сприяння можливості постачання безпечної та якісної питної води населенню.

Вплив на інтереси заінтересованих сторін

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Споживачі питної води	Позитивний	Проект акта сприятиме можливості постачання питної води населенню України.
Підприємства питного водопостачання	Позитивний	Проект акта надасть підприємствам питного водопостачання час на проведення заходів з їх модернізації шляхом проведення реконструкції, технічного та технологічного переоснащення.

Міністр охорони здоров'я України

«__» _____ 2022 р.

Віктор ЛЯШКО

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
проекту наказу Міністерства охорони здоров'я України
«Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від
12 травня 2010 року № 400»

I. Визначення проблеми

Статтею 18 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» органи виконавчої влади, місцевого самоврядування зобов'язані забезпечити жителів міст та інших населених пунктів питною водою, кількість та якість якої повинні відповідати вимогам санітарних норм.

Відповідно до статті 28 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» (далі – Закон) центральний орган виконавчої влади, що формує та забезпечує реалізацію державної політики у сфері охорони здоров'я, з періодичністю один раз на п'ять років здійснює перегляд показників безпечності та окремих показників якості питної води з метою приведення їх у відповідність із вимогами цієї статті. У разі виникнення обставин, що обумовлюють необхідність такого перегляду, він здійснюється позачергово і негайно.

Отже, доступ населення до безпечної та якісної питної води є одним із важливих завдань держави.

Крім того, Україна, підписавши Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), серед іншого, взяла на себе зобов'язання щодо внесення змін до нормативно-правових актів та розроблення нових з метою наближення законодавства України до права Європейського Союзу (далі - ЄС), зокрема, зобов'язалася імплементувати законодавство ЄС в галузі навколишнього природного середовища.

Відповідно до пункту 1755 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106, передбачено здійснення законодавчого забезпечення вимог Європейського Союзу щодо вмісту речовин та мікроорганізмів у питній воді та створення системи моніторингу якості питної води, тобто гармонізацію законодавства України з Директивою Ради 98/83/ЄС щодо води, призначеної для споживання людиною. У січні 2021 року набула чинності нова редакція цієї директиви – Директива 2020/2184 Європейського парламенту та ради від 16 грудня 2020 року «Про якість води, призначеної для споживання людиною» (далі – Директива 2020/2184).

З огляду на це необхідно зазначити, що проект наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 12 травня 2010 року № 400» (далі – проект акта), жодним чином не вплине на суб'єктів господарювання, які здійснюють експорт чи імпорт

питної води, зокрема до країн ЄС.

Діючі Державні санітарні норми та правила «Гігієнічні вимоги до питної води, призначеної для споживання людиною» (ДСанПіН 2.2.4-171-10), затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12 травня 2010 року №400, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 01 липня 2010 року за № 452/17747 (далі – ДСанПіН 2.2.4-171-10), тобто не переглядались більше ніж п'ять років.

Проектом акта, з урахуванням вимог Директиви 2020/2184 вперше введено такі показники: *Clostridium perfringens* (включаючи спори), бромати, хлорати, багатоядерні ароматичні вуглеводні (сума концентрацій речовин), вінілхлорид, епіхлоргідрин, електрична провідність при температурі 20°C. Водночас, проектом акта для зазначених показників передбачено перехідний період в 5 років, що надасть можливість підготуватись до проведення таких досліджень.

Проектом акта введені індикаторні показники – мікробіологічні, хімічні, фізичні показники якості питної води, що цілісно відображають властивості природної (вихідної) води, технології підготовки, постачання питної води. Перелік цих показників відповідає переліку індикаторних показників, встановлених Директивою 2020/2184. Проектом акта передбачено, що відхилення фактичних значень індикаторних показників, для яких встановлено два рівня нормативів, до їх максимальних рівнів не вважається відхиленням від встановлених вимог, а є підставою для встановлення чинників цього відхилення та ознак небезпеки такої води. За результатами встановлення чинників цього відхилення та ознак небезпеки такої води вживаються відповідні заходи з поліпшення її якості (удосконалення технології підготовки та/або постачання питної води та/або поліпшення якості вихідної води).

Крім того проектом акта передбачено, що програма виробничого контролю (моніторингу) розробляється на підставі результатів оцінки ризику, та передбачає можливість в кожному конкретному випадку зменшувати кількість показників за якими проводиться виробничий контроль. При цьому, оцінка ризику має підтвердити, що жоден фактор, який потенційно може очікуватися, ймовірно, не призведе до погіршення якості питної води.

Отже, зважаючи на новітні наукові дані щодо впливу питної води на здоров'я населення, впровадження ризик-орієнтованого підходу до розроблення програм контролю якості та безпечності питної води, враховуючи розвиток та впровадження нових технологій питної водопідготовки, застосування нових методів контролю якості та безпечності питної води, впровадження у сфері питного водопостачання нових матеріалів, речовин та сполук (коагулянти, флокулянти, реагенти для знезараження, консерванти, ємкості, тара, засоби закупорювання, мийні та дезінфекційні засоби, обладнання, устаткування, будівельні матеріали тощо), постала необхідність в оновленні ДСанПіН 2.2.4-171-10.

Причини виникнення проблеми:

застарілі норми, що діють на даний час;

оновлення вимог ЄС до питної води;
наявність міжнародних зобов'язань України щодо гармонізації національного законодавства з законодавством ЄС.

Оцінка важливості проблеми:

Здоров'я людини – це запорука її активної життєдіяльності, самореалізації, розвитку власного творчого потенціалу та розвитку економічного потенціалу держави. Тому формування, збереження, зміцнення та відновлення здоров'я – одне з основних завдань держави.

В останнє десятиріччя спостерігається тенденція до погіршення здоров'я населення країни: продовжує знижуватися середня тривалість життя (станом на 1 січня 2021 року чисельність населення в Україні становила 41 млн 588,4 тис. осіб, а на 1 січня 2022 року ця цифра зменшилася до 41 млн 167,3 тис. осіб, тобто за рік українців стало менше на 421,1 тис. осіб); збільшується кількість захворювань органів травлення (з 2010 року по 2017 рік показник поширеності хвороб органів травлення серед всього населення зріс з 9,4% до 10,1%). Зазначене пов'язано зі збільшенням забрудненості довкілля, зокрема водного середовища, і пов'язаними з цим якістю та безпечністю питної води.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я безпечна та доступна питна вода є важливим фактором здоров'я людей, незалежно від того чи використовується вона для питних або побутових потреб, приготування їжі чи рекреаційних цілей. Покращена система питного водопостачання та санітарія та більш ефективне водокористування можуть сприяти економічному росту в країнах.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	
Держава	+	
Суб'єкти господарювання,	+	
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	

Обґрунтування щодо неможливості розв'язання проблеми за допомогою ринкових механізмів та діючих регуляторних актів

Проблема, яку пропонується врегулювати в результаті прийняття проєкту акта, є важливою і не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів, оскільки, питання встановлення обов'язкових для операторів ринку вимог до безпечності та якості питної води регулюються як в Україні, так і в інших державах світу, виключно нормативно-правовими актами.

II. Цілі державного регулювання

Цілями державного регулювання є:
 захист інтересів споживачів, в тому числі шляхом надання їм доступу до
 якісної та безпечної питної води;
 підвищення якості та безпечності питної води, захисту життя і здоров'я
 людей;
 створення умов для технологічної модернізації систем питного
 водопостачання.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1 (залишення ситуації без змін)	Альтернатива передбачає наявність регулювання, яке було введено більше п'яти років тому та не охоплює показники якості та безпечності питної води, в тому числі індикаторні показники. Окрім того, залишатимуться невиконаними міжнародні зобов'язання України щодо наближення законодавства у сфері питного водопостачання до законодавства ЄС.
Альтернатива 2 Затвердження проекту акта	Альтернатива передбачає оновлення вимог до якості та безпечності питної води, що враховують вимоги законодавства ЄС та враховують власні національні особливості. Проект акта набуватиме чинності з дня його офіційного опублікування, крім показників, що вводяться вперше, які набудуть чинності з 01 червня 2027 року, тобто приблизно через 5 років після набрання чинності наказом. Реалізація проекту акта забезпечить підвищення безпечності та якості питної води.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Відсутність регулювання	Відсутні, оскільки цілі держави не будуть досягнуті	Збільшення вірогідності виникнення захворювань у наступних поколіннях, що пов'язано з канцерогенною дією окремих хімічних речовин, що можуть бути присутні в питній воді. Як наслідок покращення демографіч-

		ної, економічної і соціальної ситуацій в Україні. Іміджеві втрати держави у разі невиконання зобов'язань згідно з Угодою про асоціацію.
Альтернатива 2 Затвердження проєкту акта з встановленням перехідного періоду	Зменшення кількості витрачених коштів на лікування осіб, що пов'язано з вживанням неякісної питної води. Загальне зміцнення здоров'я населення, зменшення вірогідності виникнення захворювань в наступних поколіннях, що пов'язано з канцерогенною дією окремих хімічних речовин, що можуть бути присутні в питній воді. Як наслідок покращення демографічної, економічної і соціальної ситуацій в Україні. Окрім того, будуть виконані міжнародні зобов'язання України щодо наближення законодавства у сфері питного водопостачання до законодавства ЄС .	Додаткові витрати відсутні

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Відсутність регулювання	Без змін	Збільшення вірогідності виникнення захворювань у наступних поколіннях, що пов'язано з канцерогенною дією окремих хімічних речовин, що можуть бути присутні в питній воді. Витрати на лікування хвороб, пов'язаних із споживанням неякісної питної води з вмістом мікроорганізмів та хімічних речовин, що перевищує безпечні рівні

Альтернатива 2 Затвердження регуляторного акта з встановленням перехідного періоду	Позитивний вплив на здоров'я громадян. Зменшення негативних наслідків через споживання якісної та безпечної питної води.	Відсутні додаткові витрати у зв'язку з прийняттям наказу
---	--	--

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання*¹

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	55	347	623	7017	8042
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	0,68	4,31	7,75	87,25	100

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Відсутність регулювання	Відсутні, оскільки проблема залишається невирішеною	Без змін
Альтернатива 2 Затвердження проекту акта з встановленням перехідного періоду	У зв'язку з введенням індикаторних показників якості та безпечності питної води, які відповідають вимогам ЄС, а також нових підходів до складання програми виробничого контролю (моніторингу) базуючись на проведенні оцінки ризиків прогнозується підвищення можливостей підприємств питного водопостачання покращувати якість та безпечність питної води	Прогнозні мінімальні витрати на одного с/г в перший рік регулювання складатимуть – 353,34 грн. Прогнозні мінімальні витрати на всіх суб'єктів господарювання складатимуть – 2 841 560,28 грн.

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1.	
Витрати держави	--
Витрати с/г великого та середнього	--

¹ *Дані Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні у 2019 році.

підприємництва	
Витрати с/г малого підприємництва	--
Альтернатива 2.	
Витрати держави	--
Витрати с/г великого та середнього підприємництва	142 042,68 грн.
Витрати с/г малого підприємництва	2 699 517,60 грн.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	1	Ця альтернатива не вирішує проблеми зазначені у розділі I Аналізу регуляторного впливу (далі - Аналіз), а також не сприяє досягненню цілей регулювання щодо: захисту інтересів споживачів, в тому числі шляхом надання їм доступу до якісної та безпечної питної води; підвищення якості та безпечності питної води, захисту життя і здоров'я людей; створення умов для технологічної модернізації систем питного водопостачання.
Альтернатива 2	4	Ця альтернатива забезпечить вирішення проблем, зазначених у розділі I Аналізу та сприятиме: захист інтересів споживачів, в тому числі шляхом надання їм доступу до якісної та безпечної питної води; підвищення якості та безпечності питної води, захисту життя і здоров'я людей; створення умов для технологічної модернізації систем питного водопостачання.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного
--------------------------	-------------------	--------------------	----------------------------

			місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 2	<i>Для держави</i> – зміцнення та збереження здоров'я населення, поліпшення демографічної ситуації в Україні. Поступове зменшення витрат на лікування та профілактику хвороб населення. Виконання міжнародних зобов'язань України щодо наближення законодавства у сфері питного водопостачання до законодавства ЄС. <i>Для громадян:</i> зміцнення та убезпечення власного здоров'я. Зменшення негативних наслідків через споживання неякісної питної води. <i>Для суб'єктів господарювання:</i> У зв'язку з введенням індикаторних показників якості та безпечності питної води, які відповідають вимогам ЄС, а також нових підходів до складання програми виробничого контролю (моніторингу) базуючись на проведенні оцінки ризиків прогнозується підвищення	<i>Для держави:</i> Відсутні <i>Для громадян:</i> Відсутні <i>Для суб'єктів господарювання:</i> Прогнозні мінімальні витрати на одного с/г в перший рік регулювання складатимуть – 353,34 грн. Прогнозні мінімальні витрати на всіх суб'єктів господарювання складатимуть – 2 841 560,28 грн.	У разі прийняття проекту акта задекларовані цілі будуть досягнуті повною мірою, що повністю забезпечить вирішення проблем

	можливостей підприємств питного водопостачання покращувати якість та безпечність питної води.		
<i>Альтернатива 1</i>	Для держави: відсутні. Для громадян: витрати на лікування хвороб, пов'язаних із споживанням неякісної питної води з вмістом мікроорганізмів та хімічних речовин, що перевищує безпечні рівні. Для суб'єктів господарювання: без змін.	Для держави: витрати на лікування та профілактику захворювань населення. Для громадян: без змін Для суб'єктів господарювання: без змін	Дана альтернатива жодним чином не вирішує визначених проблем.

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 2	Ця альтернатива забезпечить вирішення проблем, зазначених у розділі I Аналізу та сприятиме: - захист інтересів споживачів, в тому числі шляхом надання їм доступу до якісної та безпечної питної води; - підвищення якості та безпечності питної води, захисту життя і здоров'я людей; - створення умов для технологічної модернізації систем питного водопостачання.	Відсутні
Альтернатива 1	Ця альтернатива не вирішує проблеми зазначені у розділі I цього Аналізу, а також не сприяє досягненню цілей регулювання щодо:	Відсутні

	захист інтересів споживачів, в тому числі шляхом надання їм доступу до якісної та безпечної питної води; підвищення якості та безпечності питної води, захисту життя і здоров'я людей; створення умов для технологічної модернізації систем питного водопостачання.	
--	---	--

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Для розв'язання проблеми, визначеної у розділі I цього Аналізу передбачається:

введення нових показників якості та безпечності питної води;
затвердження індикаторних показників якості та безпечності питної води;
складання програми виробничого контролю (моніторингу) базуючись на проведенні оцінки ризиків.

Для впровадження вимог державного регулювання Міністерству охорони здоров'я України необхідно забезпечити інформування про вимоги проєкту акта шляхом його оприлюднення на своєму офіційному вебсайті.

Суб'єктам господарювання у разі необхідності впровадження вимог регулювання необхідно:

ознайомитися з вимогами регулювання (пошук та опрацювання проєкту акта в мережі Інтернет);

організувати виконання вимог регулювання.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Регулювання не передбачає необхідності витрати з боку органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування, тому розрахунки згідно з додатком 3 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта не проводились.

Розрахунки витрат суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва наведено в додатку 1 до цього аналізу.

Розрахунки витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання вимог регулювання наведено в додатку 2 до цього Аналізу.

Оцінка виконання вимог регулювання, а саме, вигод і витрат суб'єктів господарювання та держави здійснена в рамках розділу III Аналізу (Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей).

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії цього регуляторного акта встановлюється на необмежений термін, оскільки він регулює відносини, які мають пролонгований характер. Зміна строку дії регуляторного акта можлива в разі зміни міжнародно-правових актів чи законодавчих актів України вищої юридичної сили на виконання яких розроблений цей проект регуляторного акта.

Термін набрання чинності регуляторним актом – з дня його офіційного опублікування, крім окремих його положень, що визначено в проекті акта.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Основними показниками результативності регуляторного акту є:

Розмір надходжень до бюджету пов'язаних з дією акта: не передбачається.

Кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта: не обмежується.

Розмір коштів і час, які витрачаються суб'єктами господарювання у зв'язку із виконанням вимог акта – низький:

коштів – 353,34 грн.;

часу – 9 год.

Рівень поінформованості суб'єктів господарювання з основних положень регуляторного акта – вище середнього за рахунок:

а) суб'єкти господарювання можуть ознайомитися з проектом акта, який розміщено на офіційному вебсайт Міністерства охорони здоров'я України (www.moz.gov.ua);

б) у разі прийняття, наказ буде розміщено на офіційному вебсайті Міністерства охорони здоров'я України (www.moz.gov.ua) та на сайті Верховної Ради України (www.rada.gov.ua).

Статистичні показники, за результатами діяльності Держпродспоживслужби:

кількість проведених досліджень проб питної води;

кількість проб питної води, що не відповідають вимогам.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Базове відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися через рік після набрання ним чинності шляхом аналізу статистичної інформації, статистичним методом.

З метою оцінки ступеня досягнення цим актом визначених цілей, повторне відстеження результативності планується здійснити через два роки після базового відстеження. За результатами проведеного відстеження відбуватиметься порівняння показників базового та повторного відстеження. У

разі виявлення не врегульованих та проблемних питань шляхом аналізу значень показників дії цього акта, ці питання будуть врегульовані шляхом внесення відповідних змін.

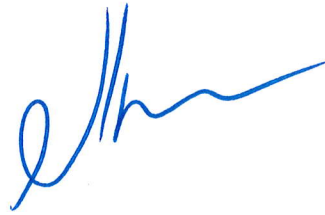
Періодичне відстеження здійснюватиметься раз на три роки, починаючи з дня виконання заходів з повторного відстеження, шляхом порівняння показників із аналогічними показниками, що встановлені під час повторного відстеження.

Відстеження результативності буде здійснюватися за допомогою статистичних даних.

З огляду на те, що відстеження результативності проєкту акта буде здійснюватися за допомогою статистичних даних цільові групи осіб для проведення відстеження не залучатимуться.

**Міністр
охорони здоров'я України**

«___» _____

Віктор ЛЯШКО

ВИТРАТИ
на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва,
які виникають внаслідок дії регуляторного акта

Порядковий номер	Витрати	За перший рік	За п'ять років
1	Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання/підвищення кваліфікації персоналу тощо, гривень	-	-
2	Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів), гривень	-	-
3	Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам, гривень	-	-
4	Витрати, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/ приписів тощо), гривень	-	-
5	Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних/обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування тощо), гривень	-	-
6	Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо), гривень	-	-
7	Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу, гривень	-	-
8	Інше (уточнити), гривень: отримання первинної інформації про вимоги регулювання процедури організації виконання вимог регулювання	39,26 грн. 314,08 грн.	39,26 грн. 314,08 грн.
9	РАЗОМ (сума рядків: 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8), гривень	353,34 грн.	353,34 грн.
10	Кількість суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на яких буде поширено регулювання, одиниць	402	402
11	Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 9 x рядок 10), гривень	142 042,68 грн.	142 042,68 грн.

ТЕСТ

малого підприємництва (М-Тест)

1. Консультації з представниками мікро – та малого підприємництва щодо оцінки впливу регулювання.

Консультації щодо визначення впливу запропонованого регулювання для суб'єктів малого підприємництва та визначення переліку процедур, виконання яких необхідно для здійснення регулювання, проведено розробником з 14 по 18 лютого 2022 року.

Порядковий номер	Вид консультацій	Кількість учасників консультацій	Основні результати консультацій
1	Телефонні консультації із суб'єктами господарювання	3 + 1*	Отримано інформацію щодо переліку процедур, які необхідно виконати суб'єкту господарювання у зв'язку із запровадженням нових вимог регулювання: ознайомитися з новими вимогами регулювання – 1 год. організувати виконання вимог регулювання – 8 год.

* консультації проведено з представниками Асоціації «Укрводоканалекологія», яка є добровільним міжгалузевим об'єднанням підприємств питного водопостачання

2. Вимірювання впливу регулювання на суб'єктів малого підприємництва (мікро- та малі):

кількість суб'єктів малого (мікро) підприємництва, на яких поширюється регулювання – 7640;

питома вага суб'єктів малого підприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких проблема справляє вплив 95 %.

3. Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання вимог регулювання.

У розрахунку вартості 1 часу роботи використано вартість 1 часу роботи, яка відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік», з 1 січня 2022 року становить – 39,26 гривні.

Джерело отримання інформації про кількість суб'єктів господарювання: Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні у 2019 році.

Первинна інформація про вимоги регулювання може бути отримана за результатами пошуку наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про внесення змін до Державних гігієнічних правил і норм «Регламент

максимальних рівнів окремих забруднюючих речовин у харчових продуктах» (moz.gov.ua).

Інформація про розмір часу, який витрачається суб'єктами на отримання зазначеної інформації є оціночною, та отримана за результатами проведених консультацій (наведено у таблиці розділу 1 цього додатка).

№ з/п	Найменування оцінки	У перший рік (стартовий рік впровадження регулювання)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років
Оцінка «прямих» витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання				
1.	Придбання необхідного обладнання (пристроїв, машин, механізмів)	--	--	--
2.	Процедури перевірки та/або постановки на відповідний облік у визначеному органі державної влади чи місцевого самоврядування	--	--	--
3.	Процедури експлуатації обладнання (експлуатаційні витрати - витратні матеріали)	--	--	--
4.	Процедури обслуговування обладнання (технічне обслуговування)	--	--	--
5.	Інші процедури:	--	--	--
6.	Разом, гривень <i>Формула:</i> <i>(сума рядків 1 + 2 + 3 + 4 + 5)</i>	--	--	--
7.	Кількість суб'єктів господарювання, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць.	--	--	--
8.	Сумарно, гривень <i>Формула:</i> <i>відповідний стовпчик «разом»</i> <i>X кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання</i> <i>(рядок 6 X рядок 7)</i>	--	--	--

Оцінка вартості адміністративних процедур суб'єктів малого

підприємництва щодо виконання регулювання та звітування				
9.	Процедури отримання первинної інформації про вимоги регулювання <i>Формула:</i> <i>витрати часу на отримання інформації про регулювання X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість форм</i>	1 год. (час, який витрачається с/г на пошук нормативно-правового акту в мережі Інтернет та ознайомлення з ним; за результатами консультацій) $X \text{ 39,26 грн.} = 39,26 \text{ грн.}$	0,00 грн (ознайомлення з документом відбувається одразу після його затвердження та набрання ним чинності)	39,26 грн.
10.	Процедури організації виконання вимог регулювання <i>Формула:</i> <i>витрати часу на розроблення та впровадження внутрішніх для суб'єкта малого підприємництва процедур на впровадження вимог регулювання X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість внутрішніх процедур</i>	8 год. (час, який витрачається с/г на організацію виконання вимог регулювання; за результатами консультацій) $X \text{ 39,26 грн.} = 314,08 \text{ грн.}$	0,00 грн	314,08 грн.
11.	Процедури офіційного звітування	0,00 грн.	0,00 грн.	0,00 грн.
12.	Процедури щодо забезпечення процесу перевірок	0,00 грн.	0,00 грн.	0,00 грн.
13.	Інші процедури:	-	-	-
14.	Разом, гривень	353,34 грн.	0,00 грн	353,34 грн.
15.	Кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	7640	7640	7640
16.	Сумарно, гривень	2 699 517,60 грн.	0,00 грн.	2 699 517,60 грн.

Розрахунок бюджетних витрат не здійснювався, оскільки реалізація регуляторного акта не потребуватиме додаткових бюджетних витрат і ресурсів на адміністрування регулювання органами виконавчої влади чи органами місцевого самоврядування.

4. Розрахунок сумарних витрат суб'єктів малого підприємництва, що виникають на виконання вимог регулювання

Порядковий номер	Показник	Перший рік регулювання (стартовий)	За п'ять років
1	Оцінка «прямих» витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання	-	-
2	Оцінка вартості адміністративних процедур для суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування	2 699 517,60 грн.	2 699 517,60 грн.
3	Сумарні витрати малого підприємництва на виконання запланованого регулювання	2 699 517,60 грн.	2 699 517,60 грн.
4	Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва	-	-
5	Сумарні витрати на виконання запланованого регулювання	2 699 517,60 грн.	2 699 517,60 грн.

5. Розроблення корегуючих (пом'якшувальних) заходів для малого підприємництва щодо запропонованого регулювання

Розроблення корегуючих та пом'якшувальних заходів не передбачається.

Проект наказу МОЗ України "П

moz.gov.ua/article/public-discussions/proekt-nakazu-moz-ukraini-pro-vnesennja-zmin-do-nakazu-ministerstva-ohoroni-zdorovja-ukraini-vid-12-travnja-201...

МІНІСТЕРСТВО
ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ

Контакт-центр МОЗ 0 800 60 20 19

ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ПОРУШЕННЯМ ЗОРУ

f

yt

tw

g+

🔍

ПРО МІНІСТЕРСТВО

COVID-19

ГРОМАДЯНАМ

МЕДИЧНИМ ПРАЦІВНИКАМ

ПРЕСЦЕНТР

ДОКУМЕНТИ

КОНТАКТИ

Головна

Документи

Громадське обговорення

Проект наказу МОЗ України "Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 12 травня 2010 року № 400"

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ

НАКАЗИ МОЗ

ГОЛОВНИЙ ДЕРЖАВНИЙ
САНІТАРНИЙ ЛІКАР УКРАЇНИ

КЕРІВНИК РОБІТ З ЛІКВІДАЦІЇ
НАСЛІДКІВ НАДЗВИЧАЙНОЇ
СИТУАЦІЇ (COVID-19)

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ

ГРОМАДСЬКА РАДА МОЗ

ГРОМАДСЬКА ЕКСПЕРТИЗА

Проект наказу МОЗ України "Про внесення змін до наказу
Міністерства охорони здоров'я України від 12 травня 2010 року №
400"

4 квітня 2022 2

Проект наказу

Пояснювальна записка

Повідомлення про оприлюднення

АРВ

Додаток 1 до АРВ

Додаток 2 до АРВ

ДСанПІН

ПОДІЛИТИСЬ

f

tw

G+

in

Онлайн підтримка

Вас вітає Національний
контакт-центр МОЗ. Уточніть,
будь ласка, чим можемо Вам
допомогти?

🌐 5°C Cloudy

🔊

🔌

📶

🇺🇦 УКР

12:40

04.04.2022